GENEL-İŞ

emek

onbeş günlük işçi gazetesi

Türkiye genel hizmetler işçileri sendikası yayın organıdır

YÜCEL YAMAN KÜTÜPHANESİ

15 MAYIS 1976 SAYI : 266

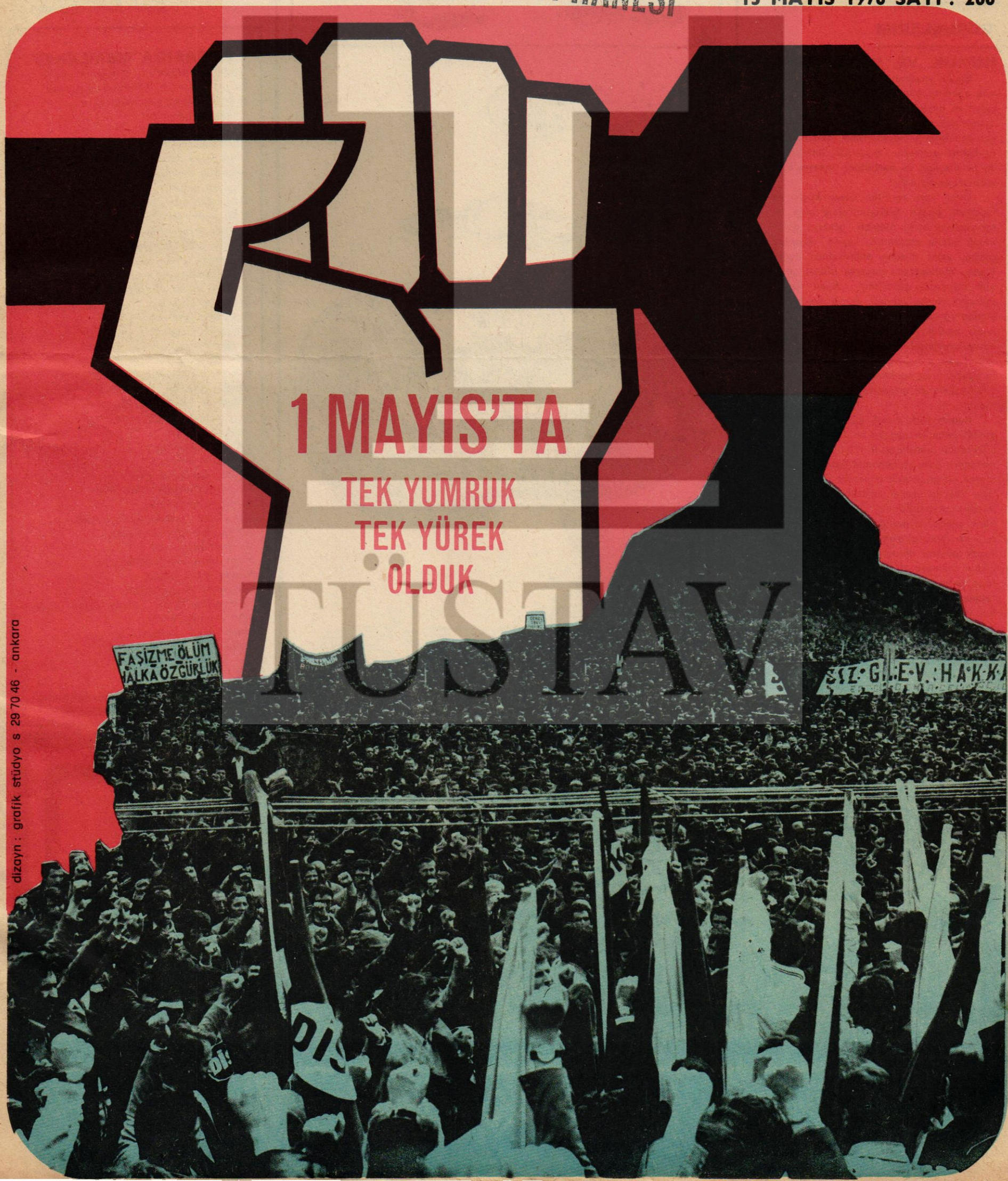

TÜSTAV

dizayn : grafik stüdyo s 29 70 46 - ankara

İŞÇİ/den

KAPI VE KALORİFER İŞÇİLERİNİN SORUNLARI

Kapitalist düzende Sendikalar, İşçi sınıfının ulusal gelirdeki payını yükseltmek amacıyla ücret savaşını yürütmek zorunda olan kuruluşlardır.

Bu temel görüş sorumluluğundan hareket ederek Genel Toplu Sözleşme Kanunları içerisinde alın terinin daha yüksek fiatlarla satılmasının pazarlık mücadelesi Genel-İş bünyesin'dede kıyasıya sürdürülür. Fakat işkolu yetkisinin belirlenmesin'de sayı bakımından etkin olmasına rağmen belirli bir Ekonomik mücadele pratiğini Genel Toplu Sözleşme Kanunları ile kazanamamış olan Kapıcı kardeşlerimizin, ücret savaşını sürdürebilmesi için mutlaka özel kanunlara ihtiyaç vardır. Aksi takdirde Sendika Kapıcı toplumuna Memurlarla İşçiler arasında komisyonculuk görevin'den başka hizmet götüremez. Şöyleki.

Kapı ve Kaloriferci arkadaşlarımızın örgütlenmesi 1964 tarihinde gerçekleştiği halde.

a) Bütün Kapıcı arkadaşlarım asgari ücretle hatta asgari ücretin altında çalışmaktadır.

b) İkamet ve İş yerleri apartmanların Kapıcı odaları olduğu halde bu ikametgahların sıhhi şartlara ve kanunlara uygunluğu sağlanamamıştır.

c) İş Kanunu kapsamına alınmasına rağmen ailesi, çoluk çocuğu ile günde on aşağı 15 saat çalışmak mecburiyetinde kalmaktadırlar.

d) Hiç bir Sosyal Güvencesi olmadığı gibi yönetici istediği zaman işine son vermektedir, ve bir iş güvenliğide sağlanamamaktadır.

Daha binlerce özel sorunları olan işçi kardeşlerimize gerekli mücadeleyi sağlayacak kanunları bu gün çıkaramıyorlarsa, seçilen mücadele yöntemlerinde yanlışlık olduğu anlaşılır ve mücadele yöntemlerinin doğrularını meydana çıkaracak yöneticileride bir gün bu arkadaşlar kendi bünyelerinde meydana çıkaracaktır.

Ahmet ÇAKMAK
İst. Yakası Kapı Kalorifer
İşçileri Şubesi Sekreteri

GÖRÜŞLERİM

HUKUK VE POLİTİKA

Bugün yurdumuzun siyasal ve ekonomik çöküntü içinde olduğu herkesçe görülen ve bilinen bir gerçektir. Yani Türkiyemiz çok uluslu şirketlerin sömürü, çıkar oyunlarının, savaşlarının yarışma alanı haline gelmiştir. Ama MC iktidarının ve partilerinin ve partililerin ilgisini çekmemesi şaşırtıcıdır.

Oysa yurt ve ulus sever köylü ve işçimizin bugün Türkiyemizdeki olup biten acılı ve acıklı olayları görerek düşünerek seçim zamanında kapalı hücreye girdiği vakit cüzdan muhasebesi değil, vicdan muhasebesi yaparak ulusal görevini bitirmesi gereklidir. Nasıl dinsel inançlar vicdan işi ise, oy verme işi de vicdan ve ulusal bir görev olmalıdır. Halkımız maddi çıkar karşılığı değil ulusal sorumluluklarını anımsayarak görevlerini yaparlarsa, yarınki çocuklarımızın da mutlu yaşamlarını sağlamış olmakla beraber düşmanlıklarda ortadan kalkmış olur kanısındayım.

Bugün Türk insanı güven duyacağı güçlülüğene inanacağı ve istikrarlı bir hükümetin kurulmasını içtenlikle arzulamaktadır. Ama bu hükümet hangi partiden olursa olsun yeterki güvenilir olsun. Eşitliğe, hak ve sosyal adalete, anayasaya, Atatürk prensiplerine, Türk devrimlerine bağlı çağdaş uygarlığa yönelik ve saygılı içte ve dışta ulusun itibarını yükseltebilecek güçten olsun Türk halkına sahip çıksın memuru, öğretmeni politik nedenlerle tedirgin etmesin halkı aracılara, tefecilere sömürtmesin, beslenmiyen halkın yoksulluğunu giderecek yasalar hazırlasın toptan kalkınma amacına yönelmesini isteyen bekleyen halkın sesine kulak versin.

Uysal ATEŞ
Genel - İş Sendikası
Karabük Şubesi
Şube Sekreteri

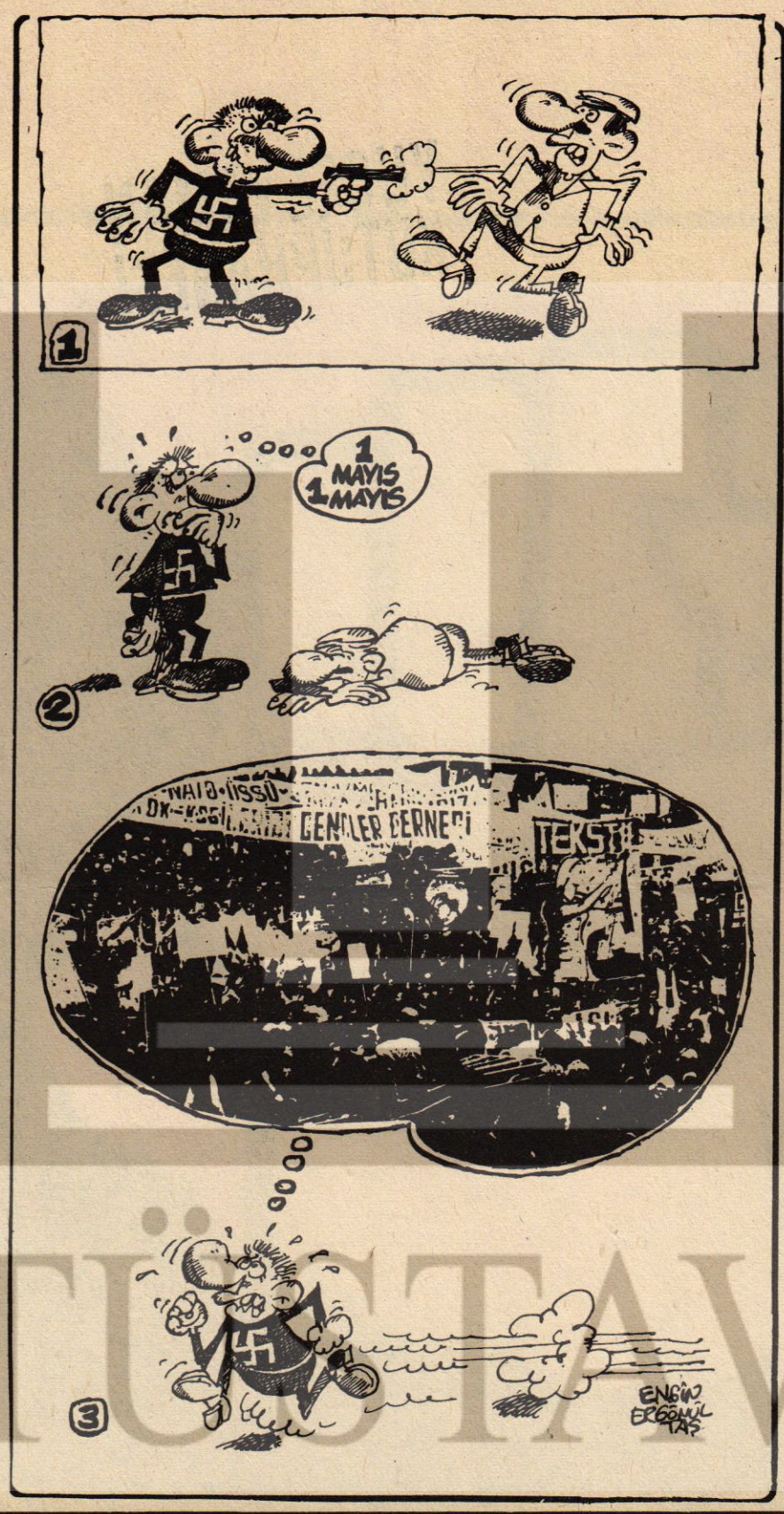

BURASIDA MEMLEKET

Burasıda memleket, dünyadan uzak
İyi bak yavrum, böyleside yaşamak
Şehirlere benzemez nedense
Yoklar içinde elbet
Burasıda memleket
Bir namus kavgasında kıvranmak
Unutulmuş dere tepe toprak içinde
Burasıda memleket
Elli yılı aştık
Dünyadan habersiz
Hala mağaralarda, yarı aç ve katıksız
Hergün, hergece büyük Türkiye lakırtıları
Ve elli yıllık köyün oğlum
Dünyadan uzak
Dinmeyensancım nedense
Toprak adamı, toprağa hasret
Şehirlere benzemez
Benzemez yavrum
Burasıda memleket
Ve bir harekettir
Can pahasına
Aklı yeten herkes
Ekime koşarlar
Çoluk, çocuk, kadın, kız kızan
Sarı altın saçarlar
Gün doğmadan
Burasıda memleket
Ve olursa bereket
Yüzlergülecek yavrum.
Buralarda akşam erken olur
Şehirlere benzemez
Dağ, bayır, orman, tarla adamları
Ekime çökerler, istemeden,
Aç kalmamak için
Nasır yara bere dinlemezler
Kavga erken başlar
Ölmemek için şafaktan
Durmadılar ki hiç : savaş, tufan sefalet
Evet yavrum evet
Acılar içinde kimsesiz, yalnız
Burasıda memleket

Fevzi Devrim Kurucu
ANTALYA

TÜRKİYE GENEL HİZMETLER İŞÇİLERİ SENDİKASI YAYIN ORGANIDIR

GENEL-İŞ EMEK
Basın Ahlak Yasasına uyar

GENEL -İŞ Sendikası adına sahibi
Abdullah BAŞTÜRK

Genel Yayın Müdürü
Ertan ANDAŞ

Sorumlu Yazışleri Müdürü
Depremer AĞCA

FOTOGRAFLAR
GENEL-İŞ EMEK

GENEL-İŞ EMEK'in bu sayısı GENEL-İŞ Basın Bürosunda hazırlanmış ve Dizgi, Filim, Baskı Doğuş Matbaasında yapılmıştır.

MERKEZ
Süleyman Sırrı Sokak 2/4
Telefon: 175459 - 175267
YENİŞEHİR
ANKARA

SAYI 266
Fiatı 50 Kr.
Basıldığı Tarih
15 Mayıs 1976

GENEL-İŞ EMEK'in bu sayısı 26 bin adet basılmıştır

işçiyiz güçlüyüz toplumda öncüyüz

"sendikalaşmadaki engeller kaldırılmalıdır"

Sendikamızın bağlı bulunduğu Uluslararası Kamu Hizmetleri İşçileri Federasyonu (PSI) un Genel Sekreteri ülkemizde çeşitli incelemelerde bulunmuştur. Genel Sekreter Carl W. Franken sendikamızı da ziyaret ederek yöneticilerle görüşmüştür. PSI Genel Sekreteri bu arada ülkemizdeki kamu hizmetinde çalışanların sendikal özgürlükten yoksun olmasını eleştirmiştir. Genel Sekreter konuyla ilgili olarak bir de basın toplantısı düzenlemiştir. Carl W. Franken 12 Mayıs günü düzenlediği basın toplantısında şunları söylemiştir.

"Uluslararası Kamu Hizmetleri İşçileri Federasyonu (PSI) bütün ülkelerdeki sağlık hizmetleri ve enerji işkollarında kurulmuş olan sendikaları çatısı altında toplayan bir uluslararası Federasyondur. Mali olanaklarını üye sendikaların ödedikleri üyelik aidatları meydana getirmektedir. Uluslararası Federasyonumuzu 65 ülkeden toplam 5 milyon üye oluşturmaktadır. Uzun zamandan beri içinde Genel - İş, Harb - İş ve Sağlık - İş'in de bulunduğu Türkiye'deki sendikalarla çok yakın ilişkilerimiz vardır.

Uluslararası Kamu Hizmetleri İşçileri Federasyonumuzun (PSI) amaç ve hedefleri :

- **Üye sendikaları temsil etmek ve örneğin Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), Dünya Sağlık Teşkilâtı (WHO) gibi uluslararası örgütler nezdinde üye sendikalarımızın haklarını savunmak.**
- **İncelemeler, raporlar, araştırmalar, neşriyatlar ve konferanslarla teknik konularda üyelerimize gerekli bilgiyi sağlamak.**
- **Eğitim projeleri, malzeme yardımı, bölgetemsilcilikleri gibi faaliyetlerle özellikle kalkınmakta olan ülkelerdeki kamu hizmetleri sendikalarına pratik yardımlar yapmak.**

Türkiye'ye yaptığım bu gezinin nedeni kamu görevlileri ile sağlık hizmetlerinde çalışanların özgürce ve kendi arzularına uygun bir yönde sendikal haklarından yararlanmalarında karşılaştıkları çeşitli sorunları inceleyebilmektir.

Bu sorun yalnız kamu ve sağlık hizmetlerinde çalışanları etkilemekle kalmamakta ve aynı zamanda haberleşme ve PTT görevlileri ile öğretmenleri de etkilediği görülmektedir.

Bütün dünyadaki ülkeler arasında, bu konuda sınırlamalar getiren bir kaç ülkeden bir tanesi de Türkiye'dir ve tabi bizim uluslararası Federasyonumuz da bu sınırlamaya karşıdır.

Bu sınırlamalar ve hatta sendikal örgütlenme özgürlüklerinden yoksun bırakılmalar, genellikle başka ülkelerde kabul edilmiş olup uygulanan örgütlenme özgürlüğünün ana haklarını ihlal etmektedir.

Bu konu ile ilgili olarak Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından kabul edilmiş olan bir konvansiyon vardır ve Türk hükümeti yıllar önce bu konvansiyonu onaylamış, tasdik etmiştir. Bu durumda demek oluyor ki, hükümetiniz uluslararası platformda bir yönde konuşuyor ve parlamentoda ve kamu oyunda da başka bir yönde hareket ediyor. Kamu görevlileri ile sağlık hizmetlerini yapan tüm çalışanların, mesleklerine ve hükümetlerine ve aynı zamanda da her yerde çok iyi kayıtları bulunan sendikalarına karşı her zaman sadık olduklarını belirtmek isterim. Hükümetinizin ilgili yasalardan söz konusu sınırlamaları kaldırması yönünde gerekli değişiklikleri yapacağını ümit ederiz.

Uluslararası Federasyonumuz (PSI) bu konu ile ilgili yardım ve desteğini ilgili örgütlerine sunmuştur ve bu yönde üzerine düşen sorumlulukları yürütmeye kararalıdır. Bu sorunun aynı zamanda, çeşitli görüşmeler ve karşılıklı müzakerelerle, geleneksel ve yapıcı bir şekilde çözümlenmesi de en samimi arzumuzdur. İlgili sendika liderleri ve hükümet yetkilileri ile görüşülerek bu yöndeki gerekli adımlar hali hazırda atılmıştır. Bu yönde hızura ulaşılması bakımından bazı belirtiler de beklenilmektedir.

Bununla beraber eğer, yakın bir gelecekte tatminkâr bir çözüm getirilmediği takdirde, örgütümüz için uluslararası seviyede bir girişimde bulunması kaçınılmaz bir hareket olacaktır.

Yapabileceğimiz girişimlerde, ilk olanak bu yılın Haziran ayı içinde toplanacak olan Uluslararası Çalışma Örgütünün (ILO) ile Dünya Sağlık Teşkilâtının (WHO), "Hemşirelerin (Sağlık Bakım Personeli) Çalışma ve Yaşam Koşulları" ile ilgili olarak ortaklaşa hazırladıkları tavsiyelerele alınacaktır. Bu tavsiyeler diğer konuların yanında, söz konusu sınıfa giren tüm emekçiler için sonsuz örgütlenme özgürlüğü haklarını da kapsamaktadır. Yapabileceğimiz girişimlerde diğer bir olanak da ILO Örgütlenme Özgürlüğü Komitesine resmi bir şikâyette bulunmaktır. İçinde bulunulan bu sorunların çözümlenmesi için PSI son olarak elinde tuttuğu bu hakkı da gerektiğinde kullanmakta asla tereddüt etmeyecektir.

Eğer gerekirse, bu faaliyetlerimizi Uluslararası Öğretmenler Federasyonu (IFFTU), Uluslararası Posta Telgraf ve Telefon İşçileri Federasyonu (PTTI) gibi konuyla ilgili diğer Uluslararası Mesleki Federasyonlar (ITS) ve Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) ile de birleştirip, Uluslararası Platformda sendikal haklarımızı ortaklaşa savunabiliriz."

Sendikamızı ziyaret eden PSI Genel Sekreteri yöneticilerle

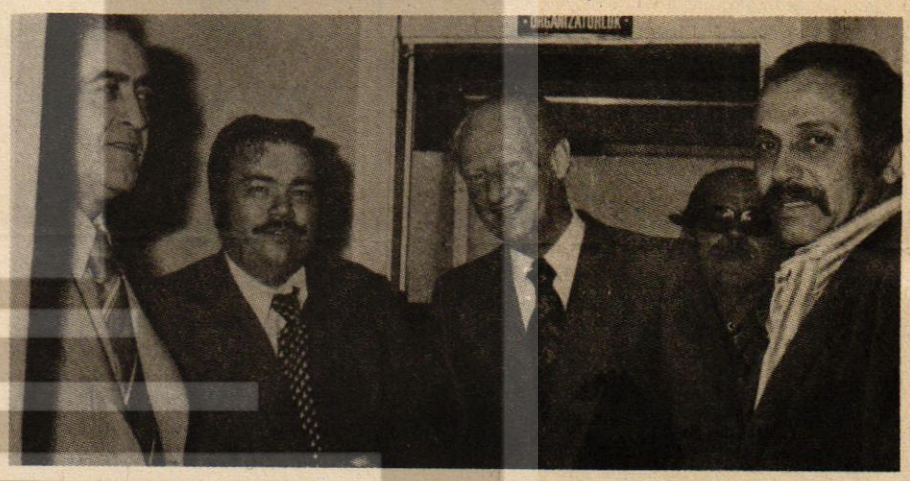

YORUM

YAPTIK, YAPACAĞIZ!

1976 yılı Mayıs ayının ilk gününü, 1 Mayıs'ı, yarım yüzyıllık bir aradan sonra Türk işçileri de dünya işçi sınıfıyla birlikte İşçi Bayramı olarak kutladılar.

Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) öncülüğünde İstanbul'da düzenlenen ve yüzbinlerin katıldığı 1 Mayıs Bayramı, görmek ve anlamak gerekir ki, ülkemizde işçi sınıfı bilinçlenme ve eyleminin yabana atılamayacak bir düzeye erdiğini saptamıştır.

Ve gene görmek, anlamak gerekir ki, ülkemiz sağ çevrelerinin, sermaye çevrelerinin 1 Mayıs İşçi Bayramının Türkiye'de de kutlanmasına karşı bir bardak suda koparmak istedikleri fırtına da sonuç vermemiştir.

Cephe İktidarının gözü dönmüş sokak eylemcileri, İstanbul'da sıkılmış tek bir yumruk gibi Taksim alanında toplanan işçi sınıfı temsilcilerinin karşısında toz oldular demek yanlış olmaz.

Bu 1 Mayıs'ın Bahar ve Çiçek Bayramı gibi uydurmasyon bir ad altında geçiştirilmesi yerine gerçek anlamına oturtulup bir İşçi Bayramı olarak kutlanmasının Türk İşçi Hareketi için önemli bir dönüm noktası olduğunu söylemeye gerek yoktur.

Yıllar yılı, her 1 Mayıs arifesinde, işçileri, sendikacıları, adı belirli solcuları göz altına alıp, üç kişi bir araya geldiğinde, bu gelişi bir ihtilâl provası olarak adlandıran egemen sınıflar, çağ dışı kafalarının yarattığı çağ dışı düşlerden umulur ki bu 1 Mayıs gerçeği karşısında uyanmışlardır.

Hoş uyanmazlarsa da ne gam? Uyanmayanlar uyandırılacaktır!

Türk İşçi Sınıfı tarihinde 1976 yılı 1 Mayıs İşçi Bayramının kutlanması, tıpkı 1961 Anayasasının kabulüyle serbestleşen grev ve toplu sözleşme haklarının güncellik kazanması ya da 15 Haziran 1970 İşçi Eylemleri tarihi gibi önemli bir yer tutacaktır. Bir dönüm noktası olacaktır...

İşçi sınıfının bilincinin saptanması, bu bilincin her geçen gün güçlenip gelişmesi yönünden 1 Mayıs 1976, ilerde önemi çok daha iyi belirlenecek bir dönüm noktasıdır.

Bu yıl 1 Mayıs İşçi Bayramı, şimdiye değin görülmemiş büyüklükte ve disiplin içinde bir toplantı ve yürüyüşle salt İstanbul'da kutlandı.

Bu toplantıda işçi sınıfının gerçek temsilcileri, gerçek işçiler ve onların kurdukları sendikalar, en üst kuruluş DİSK'in öncülüğünde İstanbul'da bir sınav verdiler. Herkesin ister istemez kabul ettiği başarılı bir sınav...

Bilmek gerekir ki, gelecek 1 Mayıslarda bu sınav, tüm ülke çapında, salt İstanbul'da değil, Edirne'den Ardahana, Muğladan Hakkariye, Antalya'dan Sinop'a yurdun dörte bir köşesinde yurt çapında verilecek ve gene başarılı olacaktır.

Bu gerçeği görmemek için kör olmak gerekir. Kör değilse sarı sendikalı olmak, satılık olmak...

1 Mayıs 1976'da İstanbul'da yapılan büyük işçi bayramını kutlama törenlerine, işçi sınıfının hemen her kesimi, sarı olmayan her sendika gibi Genel - İş de sayısı binleri, onbinleri bulan temsilcisiyle katıldı. Bayramımızın kutlanmasında Genel - İş olarak üstümüze düşen görevi yerine getirmiş olmanın onuru içindeyiz .1 Mayıs'ı bu kez İstanbul'da kutladık, önümüzdeki 1 Mayıslarda yurt çapında kutlayacağız. Yaptık yapacağız!...

Genel-İş emek

yalın ayaklıları yalnız yalın ayaklılıktan gelenler kurtaramaz

Yalın ayaklılık bir simgedir : En alt sosyal kattan gelmeyi deyimler.

Yoksa ülkemiz, bir bakıma, fiziksel olarak, somut olarak söz konusu olan yalın ayaklılıktan ve çarıklılıktan gittikçe çıkmaktadır.

Hemen ekleyelim ki, ülkemizin, gittikçe yalın ayaklılıktan fiziksel ve somut olarak çıkması, bundan kurtulması, hiç kimsenin marifeti değildir. Bu; ülkemizin, hiç düzenlenmemiş ve hiç örgütlenmemiş de olsa, gösterdiği genel dinamizmden doğal olarak gelen bir sonuçtur.

Önce şunu söyleyelim ki, ulusal gelirimiz, 20 yıl öncelerine göre üç dört kat artmıştır. Bu bir gerçektir. Ülkemiz, ilkel araçlarla yapılan tarıma dayalı bir ülke olmaktan da çıkmaktadır. Tüm köy konumundan, tüm kırsal yaşam biçiminden, giderek, kent konumuna ve endüstriyel yaşam biçimine doğru bir gidiş vardır. Bunun içinde, henüz açık işsiz sayısı ile gizli işsizlerin sayısı, uygar bir toplumu utandıracak durumdadır. Ama buna karşın, fiziksel ve somut olarak söz konusu olacak yalın ayaklılar, giderek ortadan kaybolmaktadır.

İş oyulumu (hacmi) Osmanlının sonları ile Cumhuriyetin başlarına göre artmıştır. Ama II. Dünya Savaşından bu yana geçirilen ekonomik sürecin sonunda ülkeye bir tüm, bir yaygın, bir bol gönenç (refah) gelmiştir denemez : Eskisine oranla üretme ve tüketmede gelişmeler gösterildiği halde...

Çünkü, henüz, 1838,lerde İngilizlerle, 1848'lerde Fransızlarla, 1888'lerde Almanlarla yapılan **"Ticaret Serbestliği Mukaveleleri"** ile başlayan ihracat noksanı, ithalat fazlalığı, bir dengeye kavuşamamıştır. Hatta, dünya ulusları arasında ihracat düşüklüğü rekoru, birkaç mutsuz ülke ile birlikte henüz bizim elimizdedir. Aba, gene yineleyelim, fiziksel ve somut olarak söz konusu olacak bir yalın ayaklılık, geniş ölçüde gözükmemektedir.

Bunu ekonomimizin gelişmesini, bir bağımsızlık içinde başardığı anlamında kabul etmemek gerekir. Türkiye, yukarda adı ve tarihleri gösterilen ticaret serbestliği mukavelelerinden biri ekonomik bağımlılık içine iyice oturtulmuştur. Batı kapitalizmleşmişti. Bu emperyalizm, en yoğun sömürme konusunu, elbette Türkiyemizde bulmuştu : Onun tarımsal üretim ürünlerini ucuza kapatarak; onun sanayi için gerekli ilk maddelerini, yok pahasına elde ederek; sonunda da, kendi işlenmiş sanayi maddelerini, ateş pahasına ona satarak, bu emperyalizm, Türkiye'yi tam bir sömürge ekonomisine bağlamıştır. Bu durum yeni koşullar içinde halâ sürmektedir. .

Bunun sonucu olarak da, ülkemizde, yalın ayaklılık kavramının simgelediği en alt sosyal katların mutsuzluğu, gönençsizliği de sürmektedir. Bir başka deyimle türlü gelişmelere, ve ülkenin doğal olarak gösterdiği dinamizmine karşın, gene de ülkemizde bir gönençsizlik vardır.

Böyle olunca, politikaya ve politika kadrolarına ülkeyi, yalın ayaklılıktan tüm arıtlamak düşer. Bu, bir sosyal erektir, bir siyasal amaçtır, bir etik ve insancıl görev anlayışıdır.

Ama bugünkü büyük politika kadrolarından biri olan ve iktidarda bulunan ana guruba ve onun önderine bakınız, ne göreceksiniz?

Sanki olabilirmiş gibi, sanki yetermiş gibi **"insanın, kendi çabası, kendi kurnazlığı, kendi becerisi ile fakirlikten ve yalın ayaklılıktan kurtulması"** bireysel felsefesini yayıp durmalarını göreceksiniz.

Bu felsefenin doğruluğuna, tutarlılığına, gerçekten bir kurtuluş yolu olmaklığına tanık olarak, bu ana gurup, kendi önderini gösterir. Önderin kendisi de, bizzat kendisini gösterir : **Ayağım, yalın ayak olarak bu memleketin çatlak topraklarına basmıştır. Ama fukaralıktan çe çileden kurtulmanın yolunu buldum ve kurtuldum. Bu yolu ben bilirim. Sizi de kurtarırım. Benimle, benim anladığım-bir uygarlık ve kalkınma kavgasına yürüyünüz : Sizi de kurtarırım"** demeye getiriyor.

Ve hemen ekliyor : **"Benim anladığım bir demokrasi, bir cumhuriyet, bir özgürlük yoluna giriniz, benimle bu kavramlarda bir beraberliğe varınız, kalkınma ve uygarlık kavgasını başarırsınız. Kişi ve ulus olarak fukaralıktan ve çileden kurtulursunuz."**

prof. bahri savcı

Bu kez hemen biz ekleyelim :

Evet Demirel yalın ayaklılıktan gelmiştir. Ama bu, öteki yalın ayaklıları, yalın ayaklılıkta n kurtarmaya yaramamıştır. Tersine onları gene o durumda tutmaya yaramıştır. O, sınıfına mızıkçılık etmiştir. Birtakım yüksek kavramları; kendi alt sosyal katını, bu katı sömüren üst sosyal katlar hesabına, anlamlarından saptırmıştır.

Ama bu bir genel kuraldır adetâ... Toplumsal evrimin, sosyalleşmenin doğal niteliklerini kavramamış ülkelerde, kimi yalın ayaklılar, birden fırlarlar. Eski yalın ayaklılarını hatırlatarak, kitlelerin gönüllerini çelerler. Ülkenin fukaralıktan ve çileden kurtulmasının, bir eski yalın ayaklı sıfatı ile taşıdıkları kendi erdemlerinin kullanılmasına bağlı olduğuna, kitleleri inandırırlar. Ülkeyi; eski milletvekillerinin, eski profesörlerin, eski kültürlü ailelerin çocukları değil, kendi yalın ayaklı simgesinin deyimlediği alt sosyal kattan gelmişlerin kurtaracağını ileri sürerler. Yeter ki, bunun için, kendisinin inandığı yüksek kavramlar üzerinde, kendisi ile bir beraberliğe varılmış olsun.

Bu düşüncelerin yanlış olduğunu belirtmek isteriz.

Önce belirtmek isteriz ki; 11 yıldır bir politikacı olarak tanıdığımız Demirel'in yüksek kavramlara verdiği anlamları, bu 11 yılın içinden süzüp çıkardığımız zaman büyük yanlışlıklar ile karşılaşırız.

Şöyle ki :

Evet Türkiye'de bir cumhuriyet vardır. Bu Hilâfetli - Sultanlı bir teokratik egemenlik rejiminden, ulus egemenlj bir lâik rejime ve onun toplumuna geçişin deyimidir : Hilâfete ve sultanlığa dayalı bir hükümran vardı. Bu, 1876 ve 1908 aşamalarından geçerek ulusu da hükümranlığına ortak kılmıştı. Ama aslında, derinden derine, gene de onun bir kişisel hak halinde beliren hükümranlığı yürüyordu.

Türk devrimi; Hilâfeti - Saltanatı - onun dünya ve ahiret işlerini bir arada yürütme sistemi olan teokrasisini arıtladı. Rejimi lâikleştirdi. Bunun dayanağı olan toplumu da, sosyal ilişkilerinde, yaşam biçiminde lâikleştirme yolunu açtı. Hükümranlık makamına, ulusu getirdi. Bu ulus için yönetici iradeyi seçimden çıkardı. Fakat onu, aynı zamanda, çoğulcu bir toplumun özerk kurumları ile çevirdi, hukuk ile bağladı. Bu da demokrasiyi teşkil etti.

Evet, bu da demokrasiyi teşkil etti : Yönetici iradenin, artık, bir halife sultan iradesi olmaması; tersine, ulusun iradesi olması; bu iradenin seçim çoğunluğu vasıtasiyle belirmesi; fakat aynı çoğulcu toplumun öteki kurumları ve hukuku ile bağlı kılınması anlamında olmak üzere...

Demokrasi bu idi.

Cumhuriyet de; ulusal iradenin bir zümre iradesine dönüşmemesi için halifeden, sultandan, herhangi bir egemen zümreden kurtuluş örgütlenmesi idi

Oysa ki Demirel demokrasisi; kendisini ulusal irade ile tıpkılaştırma oldu. Cumhuriyet de; ulusal iradeyi kendinde belirtmenin örgütlenmesine dönüştürüldü. Bu cumhuriyetin yasama organı; Demirel'in iradesinin yasalaşması amacına dönüştürülmek istendi. Yürütme ise; tamamiyle, onun iradesinin çizdiği politikanın aracı kılındı. Hatta yargıya da el atılmak istendi : Yargı da, Demirel'in politikasına destek olan bir güce dönüştürülmeliydi.

Evet, Türkiye'de gene bir özgürlük anlayışı olmak gerekirdi : Tüm çalışan katların liberasyonunu (kurtulmuşluğu) nu) ve gelişmesini sağlayan durum - tutum - davranış - devrim .hareket) özerkliğine dayalı olarak, kendi kendinin efendisi olarak yaşama serbestliği idi, bu özgürlük...

Demirel özgürlüğü ise; mevcut sermaye birikimciliği ve tekelciliğinin kendi büyüme koşullarını devlete zorlayarak, buna elverişli ortamı ona kurdurup, ortam içinde, kendilerinin beceri, marifet gösterme serbestliği oldu. Kurnazlıkrın, açıkgözlerin, kendi yalan ayaklılık katlarından sıyrılıp, bu birikimcilik ve tekelcilik ile serbestçe bütünleşmesi olanağı oldu.

Görülüyor ki, demokrasi - Cumhuriyet - özgürlük, geliyor geliyor ,üst sosyal katların buyruğunda bir düzen olmaya varıyor. Alt sosyal katlardaki kimi kurnazların - açıkgözlerin, bu üst sosyal katların gözlerine girerek, onlarla bütünleşmesi olanağına varıyor.

Bu; toplumsal evrimin, sosyalleşmenin doğasını kavramamış ülkelerde -yani aslında hemen hemen tüm kapitalist ülkelerde- bir bölüm becerikli kemselerin, kendi alt sosya katlarından fırlayarak sınıf değiştirmelerine yarıyor. Ama aynı zamanda, onların, bütünleştikleri yeni sınıflarının birer bağnazı kesilip,. ellerindeki her gücü (özellikle devlet gücünü) sosyal gelişimin önüne bir engel olarak çıkarmaları sonucunu doğuruyor. İşin acı yanı, bunu da yalın ayaklılıkta hala sürüp gidenlerin -yani bir kapitalistik yapı içinde alt sosyal basamakta olmanın tüm yoksunluklarını çekenlerin- yararına yaptıkları izlenimini vermeleridir.

Onun için, alt sosyal yapıların kurtulmuşluğunu yalnızca eski yalın ayaklılardan beklememeyi öğrenmelidir.

Vakıa, Osmanlının eski tımarlı sipahi sisteminin yürüttüğü tarım üretimciliğinin, eski loncalara dayalı zenaatlârlığın ve esnaflığın yürüttüğü sanayi üretiminin bozulması ve noksanlaşması dolayısiyle içine girdiğimiz sömürülme sürecinin yarattığı yalın ayaklılıktan, ilk önce, bizzat bu yalın ayaklılar kurtulmak isteyeceklerdir. Bunun için de, kendi içlerinden kurtarıcı aramaları, çok doğaldır.

Ama bu yetmez. İşte yetmediği görülüyor. Hatta, eğer, sosyal evrim, sosyalleşmenin doğası iyi anlaşılmamışsa, yalın ayaklılar içinden çıkanların kimileri daha tehlikeli bile oluyorlar. Çünkü bunlar, sosyal evrim, sosyalleşme bilincinden yoksun oldukları için, hemen bir ilk içgüdü ile, bütünleşmiş bulundukları devletin siyasal örgütünü, toplumun adalet aygıtını - bu üst yapının buyruğuna, lütfuna, korumasına bağlayan bir görüşün uygulayıcısı oluyorlar.

Bu işi yaparken, ellerinde çok kuvvetli sandıkları -ve birçok safdili de buna inandırdıkları- bir kanıt vardır. Derler ki : **"Bizim kendisine tırmandığımız kapitalizmin üst sosyal katı, öyle bir üretim verimi ve dağıtım biçimi sağlamıştır ki, bunda, en alt yapıda olduğu görülen emek ve hizmet kategorinin de karınları doymakta, sırtları pekleşmektedir. Artık yüksek düzeyde ve eskisinden ayrallı (farklı) bir üretim düzeni yaratılmaktadır. Bunda, en alt sosyal katlar bile, yetecek bir maddi nesne toplamına kavuşuyor. Gereksinmelerini gideriyor. Bu alt sosyal katlar, eskisi gibi yoksul kalmaktan gittikçe uzaklaşıyor. Ve bu, bizim gibi yalın ayaklılıktan sıyrılıp, gelenlerin çabası ile oluyor".**

İşte bu sözler doğru değildir.

Bu sözlere hemen şu yanıt verilmek gerekir : Bugünün toplum sorunu, bugünün demokrasi --cumhuriyet - özgürlük - uygarlık sorunu, üretilecek pastayı biraz daha -hatta çok çok daha fazla- büyültüp, alt sosyal katlara da eskisinden daha çokça bir pay vermek değildir.

Görülen şudur : İşçi, emekçi, yani çalışan kat olmaktan başka bir olanağı olmayan alt sosyal katlar, demoürasi adı altında, yukardan inme bir yönetimin altında yaşarlar. Bu nedenle, topluma - siyasete - toplumun geleceğine yabancılaştırılmışlardır. Basit bir alet haline getirilmişlerdir. Ayrıca, pastadan alınacak pay çoğalmış gibi gözükse de, bu alt sosyal katlar, gene saldırgan bir sömürünün altındadırlar. Politika, bu sömürünün emrine giren bir araç olmaktadır.

Öyle ise pasta çoğalmış gibi karşın, alt sosyal yapılar üzerindeki bu sömürünün giderilmesi gerekir. Var olan bürokratik - politika aracı, çalışan katları topluma yabancılaştırmayı sürdürdüğüne göre, bu sürecin de durdurulması gerekir.

İşte bugünkü sosyalleşmeci yönde düzen değişmesi aramanın nedenj budur Mevcut sömürünün giderilmesi; bürokratik ve teknokratik temellere dayalı bir politikanın, insanlar üzerinde yaptığı baskının kalktığı bir düzene ulaşılması...

Bunun yolu da, tüm çalışan katların siyasal iktidar olayı ile, kendi sınıfsal konuları açısından ilgilenmeleridir. Siyasal iktidarı etkileyerek, yönelterek ve kullanarak, toplumu sosyal açıdan değiştirmedir. Adalet bakımından geliştirme hususunda, siyasal iktidarı bu sınıfsal konum gereklerine göre kullanmadır.

Böylece, içinde sömürünün bulun madığı, çalışanlara insanlık dışı yabancılaştırma eylemlerinin uygulanmadığı bir düzene ulaşmadır.

İşte bunun da yolu Demokratik bir yöntem içinde çalışmayı planlamadır. Partileri bu yola sevkitmek üzere -ve gerekirse kendi partisini kurmak üzere- örgütlenmelidir.

KAPALI KAPILAR ARDINDA

Gazeteler 3 Mayıs'ta yapılması beklenen Asgari Ücret Komisyon Toplantısının 10 Mayısa bırakıldığı haberinden sonra, 1976 yılı Temmuz başında yürürlüğe girmesi gereken dördüncü dönem asgari ücretler hakkında çeşitli görüşler yayınladılar. İktidara yakınlığı ile bilinen bir gazete bile üstü örtülü biçimde asgari ücretlerin yetersizliğinden söz etmiş ve üç çocuklu, beş nufuslu bir işçi ailesinin yalnız besin ve beslenme ihttiyacının karşılanması için gerekli olan harcamaların, bugünki parakende fiyatlara göre 107 Lira 60 kuruş olması gerektiğini açıklamıştır. **(Tercüman, 3 Mayıs 1976)**

dr. osman nuri koçtürk

Bunun ötesinde ailesinde barınma, ısınma, aydınlanma, giyim, temizlik, taşıt, eğitim, sağlaık koruma, dinlenme ve eylenme gibi zorunlu ve vazgeçilmez ihtiyaçları olduğu, asgari ücretin bu harcamaları da kapsadığı hatırlanacak olursa, ücretin 215 Lira 20 kuruş olması gerektiği kendiliğinden ortaya çıkar. Çünki beslenme dışı harcamalara eşit kabul edilmekte ve asgari ücret hesaplanırken, öncelikle işçi ailesinin besine harcayacağı para miktarı hesaplanarak 2 ile çarpılmaktadır. İş böylesine basit ve kolay iken, kapalı kapılar ardında ve politika ile politikacının geniş çapta etkilediği sorumlu bir komisyon, halkın ayrıntılarını bilemeyeceği uzayıp giden müzakereler yapacak ve sonunda bugün 40 lira olan asgari ücreti, Türk-İş Genel Başkanı Halil Tunç'un çok önce açıkladığı 60 liraya bağlayacaktır. Gazeteler bunun için Hacettepe Üniversitesinin ilgili bölümünden bazı raporlar alındığını ve bu raporların da dikkate alınacağını yazıyor. **(Vatan, 8 Mayıs 1976)**

BÜYÜK SORUMLULUK :

Üç çocuklu, beş nufuslu bir işçi ailesinin 60 lira ile geçinebileceğini ele geçecek miktar yaklaşık 43 TL. olacak) benimseyen bir raporun ve bu rapora dayanılarak hazırlanacak bir kararın altına imza koymak şüphesiz büyük bir sorumluluğu, hiçbir hesaba ve kitaba dayanmadan aylarca önce ileri çıkarak, 60 lira asgari ücretin bu dönem için yeterli olacağını, daha sonra da 2000 lira aylığın bir aileyi geçindirmek için kafi geleceğini açıklayarak yetkilerini aşan Halil Tunç'un sorumluluğu kadar büyük olmamakla beraber, Hacettepe Üniversitesinin ilgili bölümünde görevli bilim adamlarının bu konuda düzenleyecekleri raporu doğrusu çok merak ediyor ve bir zamanlar bazı Plânlama Uzmanlarının yaptıkları gibi, bilimsel olmaktan çok politik bir rapor hazırlayacak olurlarsa, onların adlarını nda mimlenip bir kenara kaydedileceğini şimdiden haber vermek istiyoruz.

Üniversiteler sermaye çıkarları için fetva hazırlamak göreviyle yükümlü olmadıklarından, emekleriyle ekonomimize en büyük katkıyı yapan işçinin ve toplumun temeli olan ailenin ekmeği ile oynayacak kadar küçüleceklerini tahmin etmiyoruz .Şimdilik gizli tutulacak ve kapalı kapılar ardında, kilitli çelik dolaplarda hıfzedilecek olan bu rapor, asgari ücretler ilân edildikten sonra nasıl olsa başlatılacak olan tartışmalar sırasında gün ışığına çıkacak, işçi çıkarları açısından tartışılacaktır. Bu tartışmaları taraflsız olarak değerlendirip hakemlik yapacak, başka Üniversitelerin olduğu da unutulmamalıdır. Çünki bir devrimci sendikanın bundan çok önce konuyla ilgili değişik Üniversite ve kürsülerden üç çocuklu ve beş nufuslu bir işçi ailesinin asgari besin ihtiyacının ne olması gerektiği hakkında topladığı bilgi gayet ilginçtir. Sonuçlar birbirini tutmamakta, beslenme bilimi müsbet bir bilim olduğu halde, bazı kürsülerin ve bilim adamlarının cömert, diğerlerinin ise iyice pinti davrandıkları görülmektedir. Bu yıl saptanacak olan asgari ücretler işçilerden başka memur kesimini de etkileyecek ve çok geniş bir emekçi kitlesinin mutluluğu bu karara bağlı kalacaktır. En az memur maaşının asgari ücret düzeyinde olması gerektiğine göre, memurlar da komisyondan çıkacak kararı sabırsızlıkla beklemektedirler. Bir noktada işçilerden başka memurların mukadderatı da Halil Tunç'un iki dudağı arasından çıkan 60 lira ücrete bağlanmış görünüyor. Bu sorumluluk bir insanın tek başına taşıyamayacağı kadar züyük bir sorumluluktur.

İŞVEREN VERMEZ :

Değişmez davranışı fiyatlara zam yapmak ve işçiye ücret vermemek için direnmek olan işverenler ve onların hiç susmayan sözcüleri sürekli olarak direnmekte ,asgari ücretlerin 60 liraya çıkarılmasına bile razı olmamaktadırlar. Onlara göre ücretler dondurulmalı buna karşılık emeğin üretgenliği artırılmalıdır.

Deposunda benzin olmayan, bujileri bozuk, motoru arızalı bir otomobilin uluslararası bir yarışmada birincilik kazanmasını arzu eden ve bu mümkün olmazsa şöförü suçlayacaklarını açıklayarak çağdışı istemde bulunan gözü doymaz patronların ellerinden geleni yapacaklarını ve asgari ücreti 60 liranın da altında tutabilmek için komisyonda çaba harcayacaklarını şimdiden biliyoruz. Ancak son sözü hükümet temsilcileri söyleyeceklerdir. Çünki Asgari ücret komisyonunda 5 işçi, 5 işveren ve 5 hükümet temsilcisi vardır ve karar tarafsız, gerçekçi ve bilimsel olmaları gereken bu 5 hükümet temsilcisinin eyilimine uygun biçimde oluşacaktır. Geçen dönemde bir zamanlar TRT Genel Müdürlüğü yapan, fakat fazla direnemediği için ayrılan Prof. Dr. Nevzat Yalçıntaş ile künyeleri işçi kesimince iyi bilinen bazı bilim adamları ve bürokratların asgari ücretlerin düşük saptanmasında geniş etkileri olduğu, daha sonra yayınlanan tutanaklardan anlaşılmıştır. Gün gelecek bu dönemin tutanakları da açıklanacak, kimin kimden yana hareket ettiği elbette belli olacaktır. İşveren vermekten yana olmadığı için temsilcilerinin de ayni doğrultuda hareket edeceklerini bugünden biliyoruz.

Ancak Halil Tunç'un bütün Türk işçileri adına komisyona göndereceği temsilcilerle, iktidarı temsilen çalışmalara katılacak olan bürokrat ve teknokratların tutumları merak konusudur. Böylesine bir görevle gönderiimenin talihsizliği içinde olanlar, misyonlarının gereğine uymazlarsa, bugün olmasa bile yarın çok çetin sorularla karşılaşmaktan kurtulamayacaklardır.

İŞÇİ ALIR :

Emeğe saygılı, sosyal adaletten yana bir Anayasa ile ona yaslanarak hazırlanmış yasalar yürürlükte iken işçinin hakkını almaması ve kaderine razı olması beklenmemelidir. İşçi sınıfı bilinçlenmiş ve TÜRK-İŞ bünyesindeki tutarsızlıkların ve çelişmelerin tanığı olan uyanık işçi sendikaları DİSK'e katılmaya başlamışlardır. Hem nitelik ve hem de nicelik bakımından hızla büyümekte olan bu demokratik kuruluşun, Plân çalışmalarına katılmasına karşılık, asgari ücret komisyonunda temsil edilmemesi büyük bir çelişmedir. Bugün olmasa bile yarın bu çalışmalara etkin biçimde katılacağından emin olduğumuz DİSK'in eski defterleri kurcalamaktan geri durmayacağını olup bitenleri yetkili uzmanlara inceleterek sonuçlarıyle ilgileneceğini tahmin ediyoruz. O zaman Türk işçileri hem siyasal iktidarlara ve hem de işverenlere kolayca ödeyemeyecekleri haklı bir fatura çıkaracaklar ve aç karına insan çalıştırmanın hesabını soracaklardır.

XX nci yüzyılın ikinci yarısında işçiyi ve işçi ailesini açlığa mahkum ederek çalıştırmaya yeltenenlerin sorumlulukları gerçekten büyüktür. Bu sorumluluğa işçi, bilim adamı, bürokrat ve teknokrat olarak katılmak ise, işverenlerin çıkarı için kendini kuyuya atmaya çok benziyor doğrusu...

Demokrasi bizim bildiğimiz demokrasi, bilim bizim bildiğimiz bilim ise asgari ücretlerin bugünki fiyatlar muvacehesinde 200 lirayı aşması gerekiyor. İktidar yanlısı bir gazetenin bile 107 lira 60 kuruş olarak ilan ettiği besin harcamaları karşılanmayacak ve üç çocuklu, beş nufuslu bir işçi ailesi, brüt 60, net 43 liradan ibaret bir öcretle çalışmaya zorlanacak olursa, üretim biçimi köleci toplumdaki üretim biçimine çok benziyecek, ücret kamçının yerini almış olacaktır.

Bütün toplumların daha ileri bir üretim aşamasına sıçramak için mücadele verdikleri bir çağda, kurtuluş savaşını herkesten önce vermiş demokratik bir toplumun feodal yaşamaya heves etmesi, hiç değilse egemen güçlerin bu eyilimde olmaları gerçekten acıdır.

Ancak önce üretim ilişkilerini ve daha sonra da yönetimi değiştirecek kadar büyük bir ağırlığı olan işçi sınıfı buna razı olmayacak, yasaların kendisine tanıdığı hakları eksiksiz kullanarak, haklarını tümünü alacaktır.

Asgari Ücret Komisyonunun çok büyük sorumluluk taşıdıklarına inandığımız üyeleri ile komisyona rapor sunan bilim adamlarının güç durumda olduklarını takdir ediyoruz. Bundan önce görev yapan komisyonlar da aynı sorumluluk altındaydılar. Ancak o dönemler öylece geçiştirildi. Kapalı kapılar ardında yapılan müzakereler ile alınan kararlar bugün de tam olarak bilinemiyor. Demokrasi bir açıklık ve bilimsellik düzeni ise, birçok şey gibi, asgari ücret konusu da geriye doğru incelenecek ve luzumlu açıklığa kavuşturulacaktır. İyiden iyiye uyanmış olan tabandaki işçi iktleleri asgari ücretin ne olduğunu çok iyi biliyor artık...

Bilmiyenler de etin 50 liraya satıldığı bir ülkede 43 lira gündelik ile çalışmaya başladıktan birkoç gün sonra gerçeği anlayacak, sömürünün boyutlarını yaşayarak öğrenecektir. Komisyonun görevini tamamlamasını ve iki yıl için geçerli olacak ücretleri ilân etmesini sabırsızlıkla bekliyoruz. Ondan sonra da söyleyeceklerimiz olacaktır. DİSK'in bu konuda takınacağı tavır gerçekten ilginç olabilir. Bekleyelim görelim....

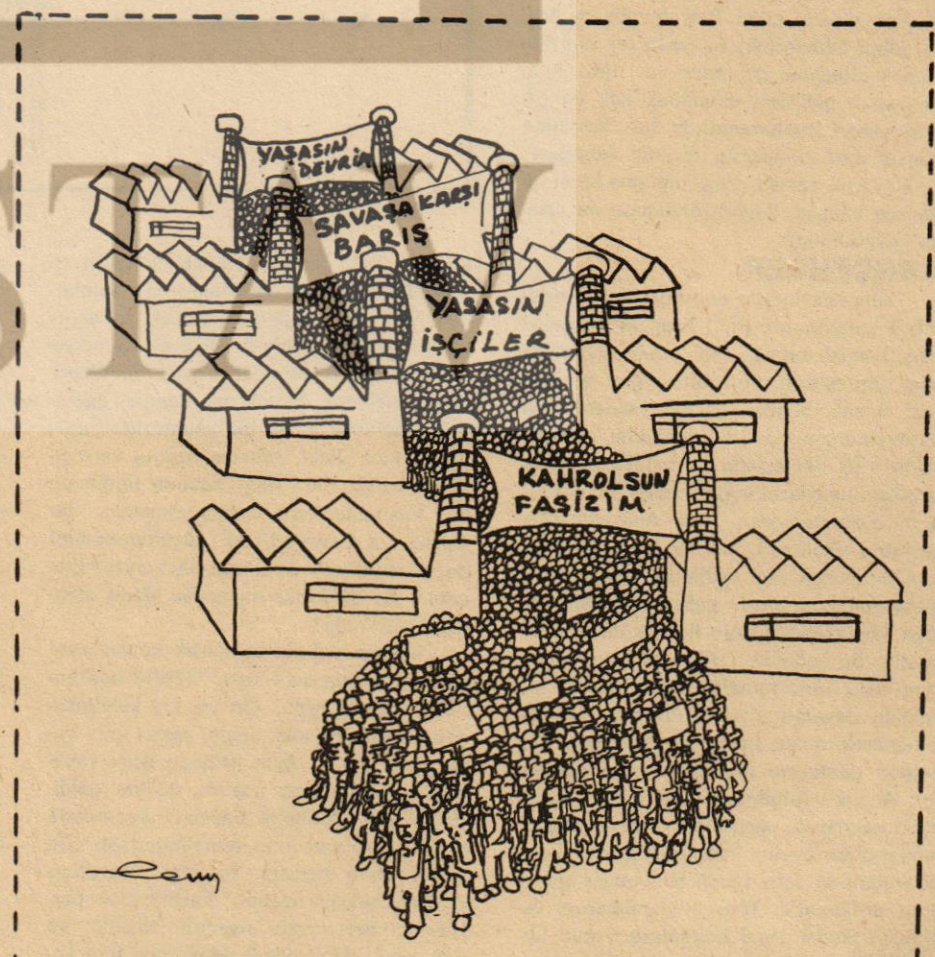

aynı türk-iş

İşçi sınıfı yararına bir karar alınabilir umuduyla dikkatle ve merakla izlenen TÜRK - İŞ 10. Genel Kurulu sonuçlandı. Aynı tas aynı hamam, aynı TÜRK - İŞ. Hamama giren terler demişler, bu liderleri seçen Genel Kurul delegeleri terlerler mi bilinmez ama, onları bu Genel Kurula gönderen tüm üyelerin, emekçilerin zamanımızın değişmeyen koşullarında terleyecekleri muhakkaktır.

yücel özkök

Gerçek şudur ki, Halil Tunç, büyük yükler altında terlemesi, ezilmesi ve uykuya devamı için işçi sınıfına yine bir takım haplar ve reçeteler vermiştir. Tunç, "TÜRK - İŞ'in politika dışında kalmasının olanaksız olduğunu" belirtmiş ve üniversitelerde derslerin okunamadığını sokaklarda güpe gündüz gençlerin vurulduğunu, katillerinin bulunamadığını, devlet hakkı ve malının yağma Hasan'ın böreği gibi yenilip, içilip paylaşıldığını, devlet yönetiminin parsellendiğini söylemiştir. Tunç haplarına devamla, rejimin giderek dar boğazlara itildiğini, bu Genel Kurulda, her zaman olduğu gibi ekonomik, sosyal, siyasal sorunların ağırlık taşıyacağını, sendikaların ana görevinin işçilerin ekonomik ve sosyal haklarını korumak ve geliştirmek olduğunu, ancak, ekonomik ve sosyali siyasaldan soyutlayabilmenin mümkün olmadığını bildirmiştir. Konuşmasına devam eden Tunç bugün en başta gelen ödevlerinin Anayasa rejimini korumak olduğunu söylemiş ve "1961 Anayasasının getirdiği ekonomik hak ve özgürlüklerin, toplumumuzun her kesimine yansımamış olmasının üzüntü verdiğini" açıklayarak, temsil ettiği topluma karşı ne derece hassas, duyarlı olduğunu da ortaya koyabilmiştir.

GERÇEKLER

Yukarıda kısaca ana hatlarını belirlemeye çalıştığımız Halil Tunç'un Kongreyi açış konuşmasında, işçi sınıfı açısından bazı gerçeklerin dile getirildiğini görüyoruz. Ancak, bundan önceki yazılarımızda da değindiğimiz gibi bu gerçekler yıllardır TÜRK - İŞ ilkelerinde de ortaya konmuş ama bu hususların uygulanması, bu sorunların çözümlenmesi, 1961 Anayasamızın getirdiği ekonomik hak ve özgürlüklerin, toplumumuzun her kesimine yansıtılabilmesi yönünde hiçbir gerçekçi eylem ortaya konmamış, hiçbir ileri adım atılmamıştır., Bu nedenle, TÜRK - İŞ Genel Başkanı Halil Tunç temsil ettiği topluma, bu şekilde devamlı afyon yutturma taktiği kullanarak, onları uyutmuş ve herşeyi toz pembe gösterme uğraşısı içinde olmuştur. Ancak uyutulmaya daha fazla tahammülü kalmayan, gerçekleri daha iyi değerlendirebilen üyeler liderlerini aşarak kendi aralarında daha iyinin bulunması arayışına girişmiştir. Tüm söylenilenlere ve şimdiye kadar vaad edilenlere uygun bir şekilde kendini gerçek rayına oturtamayan TÜRK - İŞ'i üyeleri düzeltecek ve üyeler örgütlerine gerçek cezayı vereceklerdir. Aksi takdirde TÜRK - İŞ kendi sınıfına ihanet çukuruna düşen ve bu çukurdan asla çıkamayan bir örgüt olarak işçi sınıfı tarihine geçmiş olacaktır.

PARTİLERÜSTÜ POLİTİKA

Günümüze kadar TÜRK - İŞ için sözü edilen en önemli konu partilerüstü politikadır. Bundan önceki yazılarımda TÜRK - İŞ'in bu konuda nasıl bir yutturmaca içinde olduğunu, her fırsatta ortaya koyduğu büyük ilkeleriyle partilerüstü politikasının nasıl ters düştüğünü açıklamıştım. Maalesef bu 10. Genel Kurulda da bu yutturmaca devam ettirilmiş oldu. Yine tümüyle ilkelere ters düşüldü, ilkelere saygısızlık sürdürüldü. Bakınız Halil Tunç açış konuşmasında bu konuda ne diyor "Ana hedef birlik, beraberlik ve bütünlük içinde sadece ekonomik ve sosyal alanda değil, siyasal alanda da işçilerin siyasete ağırlığını koymalarının teminidir." Ne güzel açıklıyor, (birlik, beraberlik ve bütünlük) içinde diyerek. Şimdiye kadar ki (birlik, beraberlik ve bütünlüğün) yalnız şahsına birçok menfaatler sağladığı, seçimsiz kolay bir senatörlük getirdiği ortada. Peki, şahsına üzüntü verdiğini söylediği 1961 Anayasasının toplumun her kesimine yansımamış olmasını bu (birlik ve beraberlikle) düzeltemediğini de, partilerüstü politikasıyla yürütemiyeceğini de biliyorlar mı acaba Genel Başkan Halil Tunç?

Bakınız politikaya ağırlık koymalarını nasıl açıklıyor Halil Tunç "TBMM başkanlarını seçemiyordu. Onlara (ya kendinize gelin, başkanlarınızı seçin, yoksa grev yapacağız) dedik. Ayın 24'ünde grev yapacaktık. Herşeyimiz hazırdı. 23'üne geldiğimiz gün Meclis'te başkan seçiminde yetkili olan partilerin temsilcileri bir gün mehil verin dediler, teminat verdiler, 24'ünde başkan seçildi." Partilerüstü, partiler içi her neyse, siyasetle ilişkiler ve işçi sınıfı, özgürlükçü demokrasi gibi konularda bu kadar basite düşmemelidir bir örgütün Genel Başkanı. Gerçeklerden, cidiyetten bu kadar uzaklaşmamalıdır. Bir yanda eğitim, sosyal düzen, yer altı kaynakları, dış ticaret, vergi sistemi gibi konuları, çeşitli reformları içeren ilkelerle belirlenen sorunlar dururken, diğer tarafta siyasete ağırlığımızı koyduk, genel grev yapıyorduk demek komediden başka birşey olamaz. Halil Tunç'ta muhakkak bilir nasıl siyasete ağırlık konulacağını ama O (birlik, beraberlik) içinde yaşamanın kendi kişisel açısından daha yararlı olduğunu değerlendirebildiğinden, temsil etmekte olduğu işçi sınıfının Anayasamızla belirlenne hak ve özgürlüklerini maalesef unutmaktadır.

TÜRK - İŞ 10. Genel Kurulunda belirlenen Tüzük değişikliği ile belki de eski politikasından daha da geri gitmiştir. Çünkü partilerüstü politikayı bıraktık deyip, seçimlerden hemen önce bu konuda karar alarak harekete geçmek bu yönde hiçbir yarar sağlayamaz. Gerçek siyasal etkenlik temsil edilen toplum yararına, işçi sınıfı yararına ekonomik, sosyal ve siyasal yönde belirli amaç ve hedeflerle, belirli bir süre içinde verilen eğitimle ve bu yönde sağlanan bilinçle oluşturulabilir. Yoksa belirli liderlerin kısa bir sürede alacakları kararla siyasette şu veya bu yönde ağırlık koyacağız, üyelerimiz alınan bu karara uygun olarak hareket etmelidirler denilmesi işçi sınıfına, toplumumuza, ülkemize hiçbir yarar getiremez. Kaldı ki, siyasi yönleri açık seçik ortada olan, işçi sınıfı bilincine ters düşen bazı İcra Kurulu üyelerinin, işçi sınıfı yararına olacak bir eyleme girmelerini beklemekte hayalperestlikten başka birşey değildir. SBF öğretim üyesi sayın Doç. Alpaslan Işıklı bir gazeteye verdiği demeçte bakınız ne kadar doğru bir şekilde ortaya koyuyor söz konusu sorunu, "Bugün için seçimin yapılması sorunu gündemdedir. Demokrasinin bu temel şartının bile gerçekleşmesi TÜRK - İŞ'in anti-faşist mücadelede işçi sınıfı çıkarları doğrultusunda yerini almasına bağlıdır. Ülkemizde tüm demokratik güçlerin faşizmi yenilgiye uğratmak ve demokrasinin işlerliğini sağlamak için mücadele verdikleri dönemde, TÜRK - İŞ olup bitenlere seyirci kaldıktan sonra seçim zamanı mebus pazarlığı için ortaya çıkarsa, bu tavrını işçi sınıfı adına politik mücadelede bulunmak şeklinde nitelendirmek mümkün olmayacaktır."

YENİ BİR PARTİ

Diğer taraftan, TÜRK - İŞ'in partilerüstü politikayı bıraktım deyip, bu dönemde bir siyasi parti kurma hazırlıkları içine girmesi ve böyle bir olasılığı ortaya çıkartması da çok anlamlı, çok önemli bir konudur. CHP Genel Başkanı Sayın Bülent Ecevit'in bir demokrasi mücadelesi yürüttüğü ve emekle sermaye arasında emekten yana olduğunu ve ayrıca devleti işçilerle birlikte yönetmek istediğini TÜRK - İŞ'in 10. Genel Kurul delegelerine ilân ettiği bir dönemde, TÜRK - İŞ bünyesinde bir parti kurma olasılığının düşünülmesi, işçi sınıfının bölünmesi, parçalanması ve işçi sınıfının haklarına yeni bir set çekilmesinden başka birşey olamaz. TÜRK - İŞ böyle bir uygulamada bulunduğu takdirde, şimdiye kadar yürüttüğü (birlik ve beraberliği) daha da ileri giderek desteklemiş olmaktan, sermayeye daha da fazla hizmetten başka birşey yapmayacaktır.

TÜRK - İŞ'in işçi sınıfı ve temsil etmekte olduğu toplum yararına hiç birşey yapamadığı konusunda yazılabilecekler sayfalar doldurulsa tükenmez. Ancak, ümidimiz TÜRK - İŞ içindeki gerçek sendika liderlerinin bundan sonraki gelişmeleri zaman geçirmeden yakından izleyecekleri ve böylece sürdürülen yutturmacaya dur diyerek, işçi sınıfına yapılan ihanetlere son vermelerindedir. TÜRK - İŞ içindeki bir grup lider, şimdiyekadar sürdürdükleri iyiniyetli eleştirilerinin ve tüm düzeltici uğraşlarının artık hiçbir ürün vermeyeceğini görerek, işçi sınıfı tarihine doğru bir adım atmış olmalarını yazdırtmalıdırlar. Şurası muhakkak ki, tüm emekçiler kendi sınıfları için mücadele veren gerçek işçi liderlerini bundan böyle doğru bir yolda izlemekten, görmekten gurur duyacaklardır.

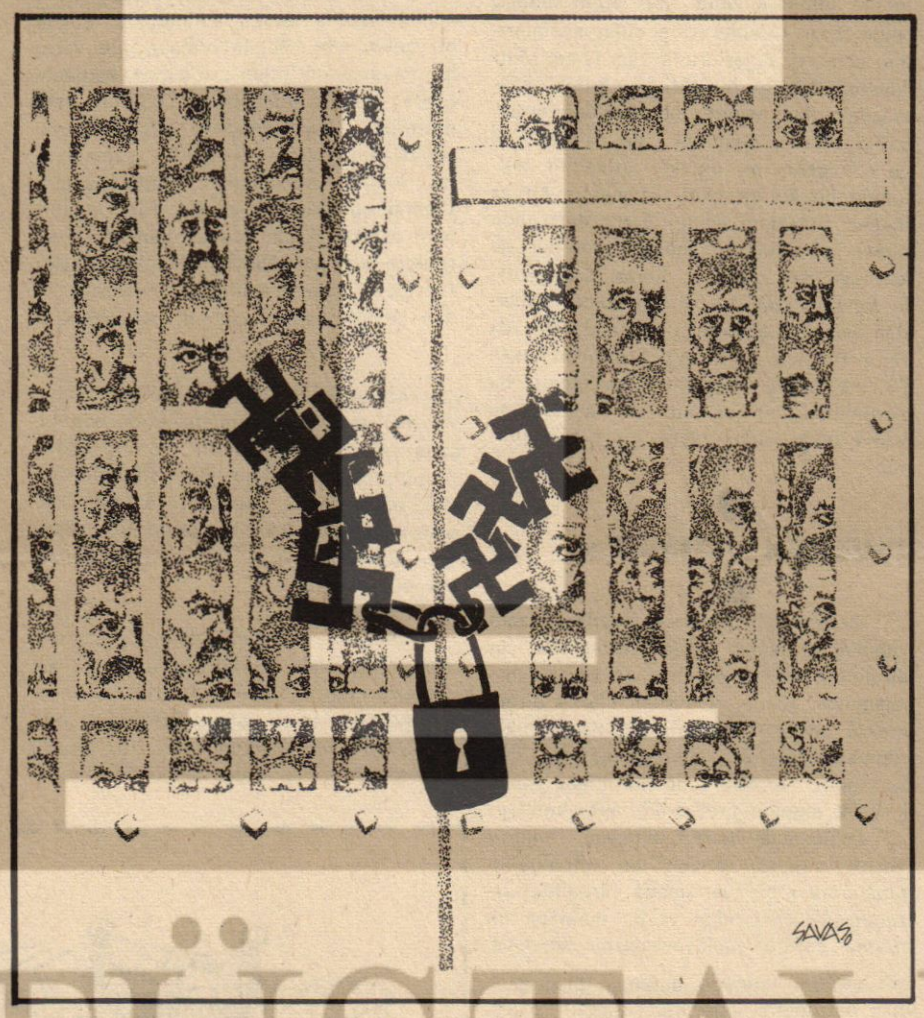

OLAĞANÜSTÜ GENEL KURUL 5 HAZİRAN'DA

Sendikamız Olağanüstü Genel Kurulu 5 Haziran Cumartesi günü Selim Sırrı Tarcan spor salonunda yapılacaktır. Bilindiği üzere Merkez Yönetim Kurulumuzun 7 Mart günü aldığı DİSK Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonuna katılma kararı görüşülecektir.

Genel Kurul ile ilgili çalışmalar tamamlanmaktadır.

Olağan Genel Kurulun gündemi görüşüldükten sonra bir de şölen düzenlenmiştir. Bu şölene devrimci sanatçılar ve gruplar katılarak çeşitli gösteriler sunacaklardır.

Türk işçi sınıfını ilgilendirecek önemli kararların alınacağı bu genel kurul devrimci kuruluş temsilcileri ve işçiler çağrılıdır.

"rüşvet" değil hediye!..

ilhami soysal

Zonguldak, Türkiye'nin önde gelen sanayi bölgelerinden biridir.

Ülkenin en verimli maden kömürü yatakları bu ilin sınırları içindedir ve yüzyıla yakın süredir de bu kömürler işletilir.

Türkiye'nin gerçekten ağır sanayi kuruluşu denebilecek ilk demir çelik fabrikası bu il sınırları içinde Karabük'te kurulmuştur.

Türkiye'nin ikinci büyük demir - çelik fabrikası da gene Zonguldak ilinde, Karadeniz Ereğlisi'nde kurulmuştur.

Bartında Çimento fabrikası, Çaycumada kâğıt, kereste, fabrikaları, hafif sanayiin türlü kuruluşları da gene hep Zongunluk ili sınırları içinde sıralanıp giderler.

Sözün kısası odur ki, Zonguldak, Türk sanayiinde, hem de ağır sanayiinde ilk akla gelen illerden biridir. Hem eskiliği, hem yoğunluğuyla.

Peki bu böyledir de, Zonguldak'ın işçi hareketleri bakımından durumun nedir?

İsterseniz soruyu başka türlü soralım :

Zonguldak'ta sendikal durum nedir? Sendikal eylemler ne alemdedir?

Soruya yanıt ararken, şöyle bir düşünüyoruz ve vardığımız sonuç şu oluyor :

Sendikal etkinlik bakımından Türkiyedeki en geri kalmış bölgelerden biri Zonguldak'tır.

Akla hemen, niye sorusu gelmektedir.

Bu işin elbette ki niyesi değil, niyeleri var... Bir ikisini sıralayalım :

Bir kere Zonguldak, maden kömürü yatakları nedeniyle, yabancı kökenli sömürücü sermayenin Türkiye'de ilk girdiği bölgelerden biridir. Kapitalizm, üstelik de kökü dışardaki paraya dayanan, yabancı kapitalizm, Zonguldakta kömür çıkarma için ilk kazma vurulduğu günden bu yana, yani ondokuzuncu yüzyıldan bu yana Zonguldak işçisinin işçi sınıfından olması bilincini edinmemesi için gerekli tüm önlemleri almıştır.

Bunun yanı sıra, yerin yüzlerce metre dibinde kömür çıkarma için kazma sallayan, boğazı tokluğuna çok kere canından olan maden işçisinin büyük çoğunluğunun tarım işletmeciliğinden kopmaması, tam işçi durumuna geçmemesi için de ötedenberi gerekli türlü önlemler alınmıştır.

Kapitalizmin emrindeki siyasal iktidarların sürekli ve yoğun baskıları, polisiye önlemler Zonguldak işçisinin bilinçlenmesini ya da bu işçiler arasındaki bilinçli kişilerin etkin olmasını engellemiştir.

İşte hemen ilk ağızda sayılıverilen iki neden ki, Zonguldak'ta, bu en eski ve köklü sanayi bölgelerinden birinde, işçilerin etkin sendikal eylemlerden uzak kalmalarına neden olan binbir etkenden örneklerdir.

Elbette ki bunların yanı sıra, Zonguldak'ta kurulmuş ve özellikle maden işçilerini kapsayan sendikalar yönetimlerinde egemen olan anlayışın da yabana atılamaz rolü vardır. Bu sendikalar hep siyasal iktidarlarca güdümlü kılınmış sendikalar olmuşlardır.

Gerçi son yıllarda, Türkiye'mizin tüm yörelerinde olduğu gibi Zonguldak'ta da durum hızla değişmektedir ama bu değişmenin özlenen düzeyi bulduğunu söylemek kolay değildir.

Bir işçi yöresi olan Zonguldak ve ilçelerinde, bugün bile işçiler Zonguldak halkının en sonda söz hakkı olan kesimini oluşturmaya devam etmektedirler.

Bugün bile Zonbuldak denildi mi akla, Zonguldak'ta emekleriyle ulusal gelire ozmsanmaz katkısı olan ürünler üreten işçiler değil, bir kamu kuruluşu olan Ereğli Kömürleri İşletmesinin patronajı gelir.

Zonguldak ve yöresinde, Kilimli'de, Kozlu'da, Çaycuma'da, Çatalağzı'nda, Kumluca, Kozcağız ya da Filyos'ta herşeyden ve herkesten önce eğemen olan güç işletmedir...

İşletme ise, yıllar yılı, yabancı sermaye döneminde de, mükellefiyet döneminde de, sonraları da, kapitalizmin ve bürokrasinin partizanlıkla iç içe ve sarmaş dolaş sultası altındadır. Bu sultaya karşı hiç bir zaman sendikalar ve işçiler gerçek bir direniş gösterme olanağı elde edememişlerdir.

Direnmeler olmamış değildir elbette. Olmuştur ama, başka hiç bir yerde görülmeyen biçimde bu direnmeler, jandarmalara açtırılan ateşle ve kanla bastırılmıştır.

Partizanlıklar, yolsuzluklar ise hemen herseferinde şöyle ya da böyle kapatılmıştır.

İşte bu Zonguldak'ta, belki de ilk kez bir değişik uygulama dikkatleri üstüne çekiyor.

Belki de ilk kez, Ereğli Kömürleri İşletmesi Teşkilât Hastahanesi doktolarından ikisi, maden işçilerinden rüşvet aldıkları savıyla tutuklandılar, ağır cezada yargılanıyorlar. Sekiz - on doktor hakkında da soruşturma ve kovuşturma sürdürülüyor. Bu ilginç bir gelişmedir. Üstünde durulması gereken bir gelişmedir.

Haa derseniz ki, bu gelişmede, Zonbuldaktaki Türk-İş üyesi sendikaların ve işçilerin bir etkinliği oldu mu, verilecek yanıt hayırdır...

Zonguldak'taki maden işçilerini örgütlemiş sendikalar böyle işlerle uğraşmazlar... Uğraşmak ya akıllarına gelmez ya işlerine...

Vaktiyle de, Zonguldak'ta bir avukatlar şebekesi, maden işçilerini haraca bağlamışlardı. Ereğli Kömürleri İşletmesinde çalışan ve sakatlanan ya da canlarını kaybeden işçilerin tazminatlarını almak üzere aralarında bir şebeke kurmuşlardı. Bir tür açık bonoyla izledikleri bu dâvalarda diyelim ki yüz bin lira tazminat alınması kararlaştırılmışsa, on bin lirayı hak sahiplerine verip geri kalan parayı ceplerine atıyorlardı. O zaman da yargı organları işin üstüne gitmiş, şebekeyi hallaç pamuğu gibi atmıştı ama, duruma sendikanın müdahale ettiği hiç duyulmadıydı.

Şimdi de durum böyle...

Zonguldak yöresinde sosyal sigortalar hastahanelerinde ve EKİ Teşkilât Hastahanesinde doktorlardan kayıt memurlarına kadar çok kişinin rüşvetsiz iş görmediği, işçilerin canını yaktığı yolunda söylentiler var.

Olaylara yargı organları el koydu. Hüseyin Açık adında bir operatör doktor ve Cengiz Aydemir adında bir başka doktor tutuklandılar. Haklarında soruşturma açılan daha başka yedi doktor için savcılık takipsizlik kararı verdi.

Sanık doktorlardan Hüseyin Açık, işçilerden rüşvet aldığı savıyla yargılanıyor. Geçen hafta çıkarıldığı ağır ceza mahkemesinde Uyanış adlı gazetenin yazdığına göre duruşma şöyle olmuş.:

"Ağır Ceza Mahkemesi, EKİ Teşkilât Hastahanesi doktorlarından Hüseyin Açık'ın aleyhindeki tanıkları dinlemiştir.

Tanıklar Mahkemeye verdikleri ifadede, ameliyat için 500'er lira ödediklerini açıklamışlardır. Yargıcın sorusu üzerinue de dinlenen tanıklar doktordan şikâyetçi olmadıklarını bildirmişlerdir.

Öte yandan, sanık doktorun avukatı, müvekkilin iktisadi devlet teşekkülünde çalıştığını, bu nedenle aldığı paranın rüşvet sayılamayacalını, "hediye" aldığını lleri sürerek tahliye talebinde bulunmuştur. Mahkeme tahliye istemini red etmiştir. Dr. Cengiz Aydıner de halen cezaevinde tutuklu bulunmakta ve hastalarından rüşvet aldığı gerekçesiyle yargılanacaktır."

Evet, ameliyat başına hastalarından 500'er lira alan doktor, "rüşvet" değil "hediye" aldı diye savunuluyor ve Zongulak'lı işçiler, Zonbuldak'taki ilgili sendikalar susuyorlar.

Bu ibret verici bir durumdur, ibret...

İşçinin GÜCÜ

dr. turhan temuçin

Bossa fabrikasının işgali olayını anımsıyormusunuz? İşçilerin fabrikalarındaki yöneticilerin değiştirilmesini istemeleri ve sendika hakkının kısıtlanmasını protesto etmeleri üzerine fabrika fiilen işgal edilmiş duruma düşmüştü. Polis ve jandarma birlikleri fabrikayı boşaltmak için gelmişlerdi. Gün bir garip gündü. Polis ve jandarma gelmişlerdi de, trafik polisi ile gece bekçilerine ne olmuştu? Çünkü onlar baş rolü oynuyorlardı olayda. Aklınızdan hiç çıkmamış olması gereken bir resim vardır. Şimdi söyleyince hemen bileceksiniz. Bossa fabrikasının önünde yerde bir ama yalnız bir işçi yatmaktadır. Beyaz pantolonlu gençten birisi. Ve onun başında sırası ile şu araçlarla, şu kişiler vardır. Sol başta Browning marka olması gereken tabancasını çekmiş bir gece bekçisi, tabanca ile yerde yatan işçiye saldırmakta. Onun yanında elinde silâhı ile bir asker. Onun yanında bir bekçi daha. Bekçinin yanında elinde boyu kadar bir kalas taşıyan trafik polisi. Yanında copunu havaya kaldırmış ve yerdekinin kafasına indirmek üzere olan bir bekçi daha. Onun yanında elinde boyu kadar bir keresteyi taşıyan bir başka trafik polisi. Bu ön saftakiler bir öfke çemberine almışlar işçiyi. Onların arkasında ise, iki toplum polisi, bir bekçi ve bir trafik polisi daha.

Toplam on kişi. Silâhlı, sopalı, coplu on kişi yere yıkılmış yalnız bir işçi. Polisi, yani toplum polisini ve askeri anladık. Onların öyle hareket etmek değil ama, oraya gelmek bir bakıma da görevidir. Peki ama bu bekçiler ile trafik polislerini kim getirdi o işçinin başına hınçla, öfke ile sopa ile silâh ile.

İşte sorun burada başlıyor. Acaba o trafik polisleri ile bekçiler o iş yerinde lokavt uygulansa idi de, işvereni karakola getirmek gerekse idi, aynı davranışta bulunacakmıydılar? Yoksa Bossa - travira'nın karşısında olmamak için gerçek görevlerinin başına mı gideceklerdi? Yani bir bölüğü kenti hırsızlardan korumağa, öbürleri de trafiği düzenlemeğe. Hiç kuşku yok ki öyle olacaktı.

Peki hangi güçtür, dedik, o gece bekçileri ile trafik polislerini bile işçinin tepesine çullandıran. Kimdir onları Bossa'nın tahliyesi için görevlendiren? Ve onlar neden bu işe bukadar gönüllüdürler?

Çok eski bir olayı anımsadık. Ama o günden bugüne değişen pek bir şey olmamıştır. Gomak elektrik fabrikasında Şerif Aygün'ü kim ne niçin öldürdü? Yol - İş sendikasının Kayseri şube başkanını hangi devlet memurları, niçin dövdü.

Vuranlar, dövenler, vur emri alanlar, döv emri alanlar gerçekte işçi sınıfının candüşmanı değildir. Onlar işçinin gücünden ürkütülmüş, işçiye karşı şartlandırılmış bilinçsiz kişilerdir. İşçiyi can düşmanı olarak gören, ama işçi olmadan soluk bile alamayan egemen çevreler, işçinin yanında olması gereken kişileri de işçiye düşman etmiştir. İşte işçinin başında görevleri olmadığı halde toparlananlar, ellerindeki sopalar ve silâhlarla işçiye çullananlar bu kişilerdir. İşçiden ürkütülmüş ve işçiye düşman edilmiş kişiler.

Oysa işçinin gücü yalnız Kendisini sömürmek isteyenlere karşı oluşmuştur. İşçinin gücü hiç bir zaman yandaşı olması gereken emekçi kişilere karşı oluşmamıştır. Ama bunu bilemeyen, bunun bilincine eremiyen işçi yandaşı olması gereken kişiler görevleri olsa da, olmasa da işçiye karşı çıkmayı bir beceri saymakta ve bunu kanıtlıyabilmek için fırsatları kaçırmamaktadır.

O Bossa olayındaki resim kadar utanç verici bir resim var mıdır? Vardır, bitane daha vardır. Güney Vietnam'ın eski emniyet müdürü Nguyen Ngoc Loan'da Amerikalılarla işbirliği yapmıyor diye Vietnam Kurtuluş ordusundan vatandaşlarını sokak ortalarında kafalarına kurşun sıkarak öldürürdü. Bütün dünyanın nefretini ve öfkesini üzerinde toplayarak kendi halkını sokak ortalarında kurşunlayan bu emniyet müdürünün bir infaz sırasında çekilmiş resmi de bir utanç belgesi idi. Ama sonra ne oldu. O gaddar, o alçak emniyet müdürü amerika'ya zor kaçtı ve şimdi kelimenin gerçek anlamı ile Amerika'lı efendilerine uşaklık yapıyor. Açtığı Lokantada Amerikalı efendilerine garsonluk yapıyor.

Evet, Türkiye'de işçi hareketinin içine katılmayanlar, işçiden yana girişimlerde bulunmuyanlar, hiç değilse işçinin gücünü ve halkın yaşamına olan katkısını bilerek, bu güce saygı duymalı ve gereksiz, gerçeksiz yere ona karşı çıkmamalıdır.

1 Mayıs mitingini "Kızıl güneşin doğmasını beklemek" olarak niteleyenler, bu nedenle sözlerine dikkat etmek zorunluğundadır. Yüzbinlerce kişiyi böylece bir suçlama altında bırakmak kolaydır. da, sonra onların oy gücüne baş vurulduğunda söyleyecek söz bulmak zordur biraz.

İşçinin iki büyük gücü vardır. Birisi fizik gücüdür. Bu güçtür bizi yaşatan, bu güçtür bize ışık üreten, ekmek pişiren, su veren ve içlerinde oturalım diye hanlar, saraylar yapan. Buna, bu güce yalnızca saygı duymak ve onun düşmanlarına karşı çıkmak gerekir.

İşçinin ikinci gücü de oy gücüdür. Giderek bilinçlenen, giderek kendisinden yana olanlarla olmayanları güzelce ayırt eden işçinin bu oy gücünden de çok korkmak ve ona da çok saygılı olmak gerekir.

İşçinin üzerine sopa ile, küfür ile değil, saygı ile ve sevgi ile gitmek gerekir. Onlardır bizi yaşatan çünkü. İşçinin gücüdür bizi insan kılan.

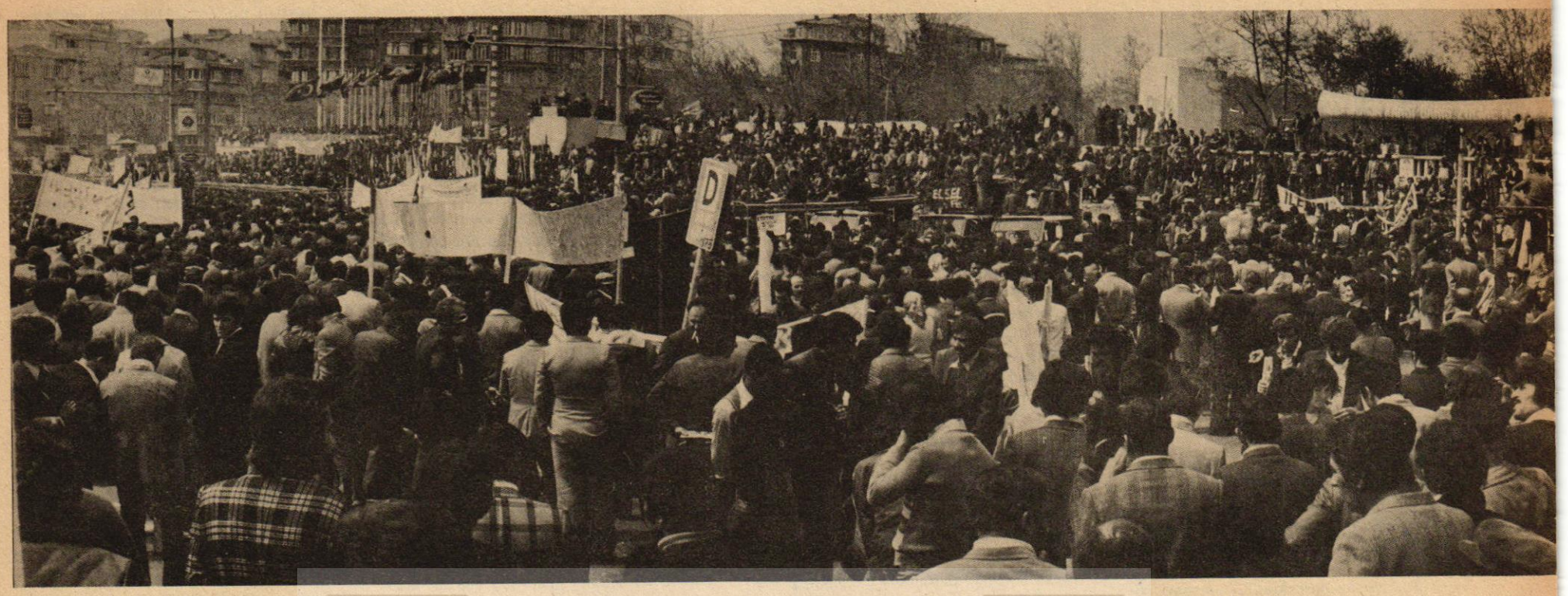

tek yürek, tek yumruk olduk

1 Mayıs günü, saat 10'dan 14'e dek Taksim alanı: "Geliyor, geliyor, bizimkiler geliyor; iş-çi-ler ge-li-yor, "geliyor, geliyor; **Sendikalaşma Hakkı** pankartı arkasından öğretmenler ve yurtsever memurlar geliyor", "evlât acısına son, diyen; **1 Fantom : 20 bin çocuğa kreş** pankartını taşıyan kadınlar geliyor", "şu anda alana, **Gençlik ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesinde halkımızın yanındadır,** diye haykıran ilerici gençler gidiyor", "Karikatürcüler, Yazarlar Derneği işçi sınıfının yanında yerini alıyor" vb. haykırışlarıyla doldu. Evet, hemen hemen tüm ilerici demokratik kitle örgütleri hazırdı 1 Mayıs dünya işçi sınıfı ve emekçilerinin birlik, mücadele ve dayanışma gününde. 1 Mayıs günü, sürekli olması için mücadelesini verdiğimiz geniş bir birlik damgasını vurmuştu alana.

İş tulumları ve kamyona bindirilmiş iş âletleriyle metal işçileri, kırmızı - beyaz - mavi flâmalar sallayan beyaz başörtülüler, mavi iş giysili kadın tekstil işçileri, basın işçileri ve cümle işkollarının emekçileri "işçiyiz, güçlüyüz, devrimde öncüyüz" diye haykırarak bu birliğin başını çekiyorlardı.

Opera binası önüne gerilmiş ve tüm alana bakan muhteşem bir tabloda görülen ellerinde çekiç ve güvercin bulunan erkek ve kadın iki işçi ve güneş 1 Mayıs simgeliyordu.

"1 Mayıs işçinin, emekçinin bayramı" marşı soğuğu eritirken alana halay çeken, davul - zurnalı işçiler giriyordu.

Kurulan telefon hattından ve telsizli resmi görevlilerden alınan bilgilere göre yürüyüş kolunun sonu halâ daha Beşiktaş'daydı. Fakat, Taksim alanı, dolmuştu!

1 Mayıs marşı, "işçiler geliyor" sloganı ve alkışların birbirine karıştığı bir anda DİSK yöneticileri alana girdi. Arkalarında, her birinden 25'er tane bulunan ay-yıldızlı, 1 Mayıs yazılı, DİSK ve DİSK'e bağlı sendikaların Genel Merkez bayraklarını taşıyan bayrak kıtası geliyordu.

KEMAL TÜRKLER KONUŞUYOR

Taksim alanı tek bir yürek tek bir ses olmuştu. Disiplinli ölçülü ve sınıfının onuruna yakışır bir tavırda aynı şeyi söylüyordu yüzbinlerce emekçi.

DİSK Genel Başkanı Türkler yüzbinlere değil tüm dünya işçi sınıfına şunları söylüyordu;

"Birlik, mücadele ve dayanışma günümüze katılan DOSTLAR VE DEĞERLİ KONUKLAR, AYDINLAR;

Tüm dünya işçilerinin yanında yerini alan TÜRKİYE İŞÇİ SINIFI, Savaşa karşı barış, faşizme karşı demokrasi özlemini haykıran EMEKÇİ HALKIMIZ, sömürüsüz ve baskısız, özgürlük ve kardeşlik dünyası için savaşan dünya işçileri.

Selam sizlere,

Selam olsun, işçilerin, emekçilerin, tüm çalışanların birlik ve dayanışma günü 1 Mayıs bayrağını yere düşürmeyen işçi sınıfımızın yiğit savaşçılarına! Selam olsun sana, büyük insan, işçi sınıfımızın savaşçı neferi merhum DİSK Genel Sekreteri İbrahim.GÜZELCE!

İşçiler, köylüler, memurlar, esnaflar, teknik eleman ve.tüm aydınlar, Dostlarım, kardeşlerim,

Bugün ve şu anda Türkiye işçi sınıfının, emekçi halkımızın kalbi burada, en büyük sanayi kentimiz olan İstanbul'un Taksim alanında atıyor. Şu anda kalbimiz, ülkemizin dört bir yanında, tüm dünya ülkelerinde yüz milyonlarca emekçiyle birlikte atıyor. Bugün, sermaye ve zulüm dünyasına karşı bir tek ses, tek bir yumruk olan emek dünyasının birlik, mücadele ve dayanışma günü.

Bugün 1 Mayıs İşçi Bayramı. Çok uzun yıllardan sonra ilk kez bugün, kitlesel bir şekilde dünya işçilerinin birlik, mücadele ve dayanışma gününü kutluyoruz.

Bayramımız, hepimize, Türkiye ve dünya işçi sınıfına kutlu olsun.

İşçiler, emekçiler, tüm ilericiler,

Türkiye burjuvazisi 1 Mayısların kutlanmasını engellemek için elindeki tüm baskı olanaklarını seferber etti. Her 1 Mayıs'tan önce, bir gerekçe göstermeden, örgütlü, bilinçli işçi önderlerini tutukladı. Pek çoğunu işkenceden geçirdi. Her 1 Mayıs öncesinde olağanüstü tedbirler alarak yılgınlık, korku ve terör yaratmaya çalıştı. Sermaye sınıflarını bu denli korkutan olgu, 1 Mayıs'ın özünde yatmaktadır. Çünkü, 1 Mayıs, her şeyden önce, her ülkede, ve tüm dünyada işçilerin, sermaye egemenliğine ve zulme karşı birlik ve mücadelelerinin bayrağıdır.

Doğuşundan günümüze kadar 1 Mayısın esas sloganı "Bütün ülkelerin işçileri birleşin" olarak kaldı. Dünya çapında ilk kutlama tarihi olan 1890 yılından bu yana güncelliğini yitirmeyen 1 Mayıs, her yıl daha geniş işçi ve Emekçi, kitleleri tarafından gittikçe büyüyen gösterilerle kutlandı 1 Mayıs bu denli unutulmaz ve birleştirici kılan nedenlerin temelinde, emek dünyasının, sermaye, sömürü, kâr ve baskı dünyasına karşı sürdürdüğü yiğit mücadele yatar. Dün olduğu gibi, bundan sonra da hiç bir güç, 1 Mayıs'ın tüm dünya işçileri tarafından birlik ve dayanışma içinde, büyük bir coşkuyla kutlanmasını engelleyemeyecektir. İnsanlığın üçte birinin sömürü ve zulümden kurtulduğu, özgürlüğün ekmek kadar kutsallaştığı günümüzde, 1 Mayıs'ta alanları dolduran her ülkenin işçi sınıfı, sadece, dünya işçilerinin ortak işgünü için 1886 yılında genel greve giden ve bu uğurda kurbanlar veren Amerikan işçisınıfının yiğit önderlerini saygıyla anıyor. Bugün, tüm Türkiye işçi sınıfının kalbinin attığı bu alanda toplanmış olan yüzbinler, 1886 yılının Şikago kurbanlarını, bugüne değin sömürüsüz ve savaşsız bir dünya için mücadele vermiş olan ülkemizin ve savaşsız bir dünya için mücadele vermiş olan ülkemizin ve savaşsız bir dünya için mücadele vermiş olan ülkemizin ve diğer ülkelerin işçi önderlerini, yiğit neferlerini büyük bir coşku ve saygıyla selamlıyorum.

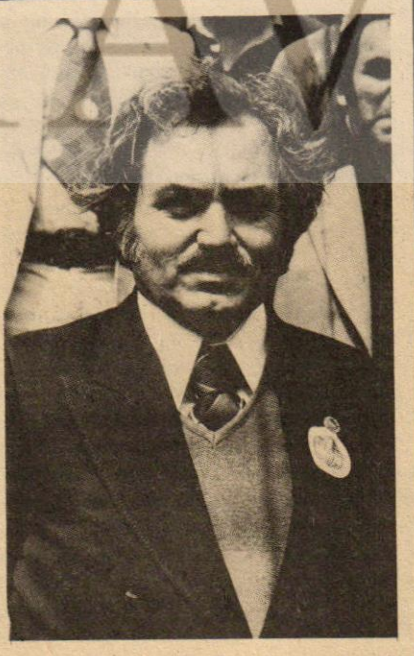

1 Mayıs Taksim Alanında düzenlenen törende konuşan DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler

İşçi ve emekçi kardeşlerim, tüm ilericiler,

Bugün, ülkemizde de Amerikan emperyalizminin desteklediği, faşizme fırsat arayan, vatan ve halk düşmanı bir iktidar var. Adına Milliyetçi Cephe denen bu yasa dışı ve azınlık iktidarı işbaşında. Bu dönem içinde hayat pahalılığı ve işsizlik durmadan arttı ve artıyor. İşçi ücretleri, memur maaşları ve köylü gelirleri sürekli olarak düşüyor. Buna karşılık yerli ve emperyalist sermayeli tekelci kapitalistlerin kârı gittikçe akıl almaz bir hızla artıyor. İşçi, köylü, memur, esnaf, küçük üretici, yani nüfusumuzun büyük çoğunluğunu oluşturan, tüm değer ve zenginlikleri yaratan emekçi halkımızın yaşama ve çalışma koşulları ağırlaşıyor hayat çekilmez hale geliyor.

Çalışma ve toplumsal yaşamımızda son derece önemli bir yeri olan emekçi kadınlarımız köle muamelesi görüyor. Kâğıt üzerindeki yasalar bile uygulanmıyor. Fakat, özellikle DİSK'e bağlı sendikalarımız bu soruna sahip çıkarak, örneğin eşit işe eşit ücret ve işyerlerinde çocuk yuvası, kreş açılmasını istiyorlar.

Emekçiden yana, ilerici, ulusal ve demokratik bir hükümet isteyen geniş emekçi kitlelerin demokratik, sendikal ve siyasal hak ve özgürlükleri koruma ve geliştirme mücadelesi gelişiyor. Bu savaşımı ezmek, geriletmek ve emekçi halkımızı parçalamak için büyük sermayenin emriyle hareket eden MC iktidarı, elindeki tüm güçleri seferber ediyor. Cinayetleri; adam kaçırmaları, baskınları besliyor, kışkırtıyor. Fakat, her şeye rağmen sömürüsüz ve özgür bir Türkiye için mücadelenin, ancak birlik içinde başarıla ulaşacağı hızla kavranıyor. Biz, sadece işçi sınıfının değil, yoksul köylülerin, tüm çalışanların örgütlü mücadele birliğinden tüm halkımızın ilerici demokratik kitle örgütlerinde birleşmesinden yanayız. İşçi sınıfımız, örgütlenme ve örgütlü mücadele konusunda tüm emekçi katmanlara örnek oluyor. DİSK, işçi sınıfının devrimci sendikal birliğini sağlamak için mücadele ediyor. Artık DİSK, dost ve düşmanın hesaba katmak zorunda olduğu, güçlü, mücadeleci, kararlı ve sorumlu bir demokratik sınıf ve kitle örgütü olarak işçi sınıfımızın tek gerçek temsilcisi olmuştur. DİSK, sınıf ve kitle politikası temeli üzerinde, siyasal görüş ayrımı yapmayan tüm İşçilere açık bir örgüttür. DİSK, taşıdığı sınıfsal ve tarihsel sorumlu-

luğun bilincindedir. Bunun gereği olarak, sağ ve soldan alacağı hiç bir ders olmadığı gibi, hiç kimseye de ders vermeye niyetli değildir. İşçi sınıfının bilimini rehber edinmiş olan, Sosyalizmden yana olduğunu açıkça vurgulayan DİSK, Genel Kurulunun kendisine çizdiği yoldan emin adımlarla ve hızla ilerlemektedir. Bugün, yüzbinlerce kadın ve erkek emekçinin, memurun, aydının, öğrencinin DİSK'in çağrısına cevap vererek 1 Mayıs'ı kutlamaları, örgütümüzün birleştirici, mücadeleci ve sorumlu siyasetinin yeni ve tarihsel bir başarısıdır. Bu başarıyı hazmedemeyenler, soğukkanlılıklarını yitirerek bölücülük tuzağına düşmekte ve işçi sınıfından itibar görmemektedirler. Bu arada, işçi hareketine ters ve yabancı, maceracı ve bozguncu bazı akımlar da, attıkları sloganlar ve davranışlarıyla sermaye sınıflarının ekmeğine yağ sürüyorlar. Bu gibi akımları etkisizleştirecek olan da, yine örgütlü demokratik kitle hareketleridir.

Günümüzde artık eylem ve örgüt birliği mutlaka sağlanmalıdır. Tırmanan faşizm tehlikesine set çekmek, MC iktidarını Anayasal ve demokratik yoldan düşürmek, ancak en geniş kitlelerin birlik içinde örgütlü mücadelesiyle olanaklıdır. Parlemento içi muhalefeti de içeren bu mücadele birliği, ortak bir istem programı üzerine oturtulmalıdır. DİSK'in demokratik istemleri bellidir.

1 Mayıs'ın diğer bir özelliği de geniş emekçi kitleleri ortak istemleri etrafında bir araya getirmesidir. Şu alanı çevreleyen, ellerde taşınan pankartlar ekonomik ve demokratik istemlerimizi dile getiriyor.

Kardeşler,

Bugün, sermaye dünyasının sömürülen, ezilen emekçilerinin ortak istemlerinin başında barış, genel silâhsızlanma, özgürlük ve demokrasi geliyor. Her ülkenin kendine özgü koşulları bu istemleri biçimlendiriyor. Örneğin, İspanya halkı, faşizmin zindanlarından kurtulup, demokrasiye varmak için demokratik genel seçimler ve temsil yetkisi olan tüm partilerin katılacağı geçici ortak bir hükümet istiyor. Türkiye işçi sınıfı emekçi halkımız, bizler, ulusal onurumuz ve bağımsızlığımız için ikili anlaşmaların yırtılmasını, üslere el konulmasını, NATO ve CENTO'dan çıkılmasını isterken, aynı anda, bölgede ve dünyada barış mücadelesine katılmış oluyoruz. Ülkemizde özgürlük isterken, Türk Ceza Kanununun faşist 141 ve 142 inci maddelerinin iptali ve Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kaldırılması için mücadele ediyoruz. Doğal kaynaklarımızın, bankaların, sigortaların, iç ve dış ticaretin millileştirilmesini isterken, ülkemizin ekonomik bağımsızlığı ve emekçi halkımızın refahı için savaşıyoruz.

İşçi sınıfımızın, emekçi halkımızın tüm bu sosyal, demokratik ve ulusal istemlerinin gerçekleşmesi için faşizm özlemini saklamayan tekelci sermayenin iktidarı Milliyetçi Cephenin demokratik yoldan düşürülmesinin şart olduğunu görüyoruz. Bugün birkez daha, tüm ilerici, demokratik ve ulusal güçleri, örgütleri acil görevimiz için ortak mücadeleye çağırıyoruz. Bu acil görev, eli kanlı, vatan ve emekçi düşmanı MC iktidarının Anayasa dışı saltanatına Anayasal ve demokratik yoldan son vermektir.

Kardeşlerim...

Şu anda sizlere, üzerinde "TÜM ÜLKELERİN İŞÇİLERİ BİRLEŞİN" yazılı bez pankartın önünden seslenıyorum. "Bütün ülkelerin işçileri birleşin" sloganı 1 Mayıs'ın temel anlamını yansıtan bir slogandır. Bugün, çeşitli uluslardan yüz milyonlarca emekçinin aynı anda, aynı istemleri, sömürüsüz ve savaşsız bir kardeşlik dünyası özlemini haykırmaları bunun somut bir kanıtıdır. Ancak, dünya işçi ve emekçilerinin birliğinin sürekli, kalıcı ve güçlü olması için mücadelemizi yükseltmeliyiz. Bunun için de, emekçilerin birlik, mücadele ve dayanışmasını herşeyden önce kendi ülkemizde gerçekleştirmeliyiz.

— Faşizme karşı, demokrasi ve özgürlük için birleşelim.
— Aşırı sömürü ve kâr düzeni kapitalizme karşı birleşelim.
— Savaş kışkırtıcısı, yağmacı, halkımızın ve dünya halklarının baş düşmanı emperyalizme karşı birleşelim.
— Savaşa karşı dünya barışı için birleşelim..
— Bağımsız, sömürüsüz ve demokratik Türkiye için birleşelim.
— İlerici, demokratik emekçi halkımızdan yana ve ulusal bir iktidar için birleşelim.
— Emekçi halkımıza ve demokrasiye düşman tekelci sermayeye ve MC iktidarına karşı birleşelim.

Bu birleşmede, dayanışma içinde mücadele temel ilkemiz olacaktır.

Kardeşlerim,

İster kapitalist, ister sosyalist olsun, dünyanın pek çok ülkesinde 1 Mayıs yasalara dünya işçilerinin birlik, mücadele ve dayanışma günü, yada emek bayramı olarak geçmiştir. Ülkemizde ise, 1 Mayıs, "Bahar ve Çiçek Bayramı" şeklinde yasalaşmıştır. Özellikle ulusal bayramların ülke yaşamında derin izler bırakan son derece önemli nedenleri vardır. Örneğin 23 Nisan 1920 tarihinde emperyalist orduların işgali altındaki ülkemizde ilk Millet Meclisi kurulmuştur. Buna karşılık, "Bahar ve Çiçek Bayramı" nın toplumsal yaşamımızı etkilemiş olan hiç bir önemli nedeni veya gerekçesi yoktur. 1 Mayıs'a Bahar Bayramı denmesinin nedeni olsa olsa, Türkiye işçi sınıfının bu günü işçi bayramı olarak kutlamasını önlemek, engellemek olabilir.

Günümüzde, 1 Mayıs'ı emek bayramı olarak kutlamayan, sadece faşist rejimli ülkelerdir. Bugün burada tarihimizin en büyük 1 Mayıs gösterisini, gerçekleştirdikten sonra, ülkemizde de artık 1 Mayıs'ı işçi bayramı olarak yasa değişikliği zamanı gelmiştir. DİSK'in bu konuda yasa değişikliği önerisinin başta işçi sınıfımız olmak üzere, tüm emekçiler ve ilerici güçler tarafından destekleneceğine eminiz.

YAŞASIN 1 MAYIS, TÜRKİYE VE DÜNYA İŞÇİ VE EMEKÇİLERİNİN BİRLİK, MÜCADELE VE DAYANIŞMA GÜNÜ!

YAŞASIN HALKLAR ARASI KARDEŞLİK VE DOSTLUK!

YAŞASIN DÜNYA ANTİ-EMPERYALİST GÜÇLERİNİN BİRLİĞİ!

YAŞASIN BARIŞ MÜCADELESİ!

YAŞASIN TÜRKİYE VE DÜNYA İŞÇİLERİTİN DEVRİMCİ SENDİKAL BİRLİĞİ!

YAŞASIN TÜRKİYE İŞÇİ SINIFI VE DİSK!

KAHROLSUN EMPERYALİZM, FAŞİZM VE GERİCİLİK!"

DÜNYADA 1 MAYIS 1976

Moskova'da düzenlenen 1 Mayıs 1976 törenlerinden genel görünüm

1 Mayıs 1976 bir kaç ülkenin dışında tüm dünya'da kutlandı. Dünya'nın bir çok ülkesinde kutlanan 1 Mayıs törenlerine sendikamız yöneticileri de çağrılmıştır.

Sendikamız Genel Başkanı ve İstanbul Milletvekili Abdullah Baştürk başkanlığında Eğitim danışmanlarından Aydın Milletvekili M. Şükrü Koç ve İzmir Belediye Başkanı İhsan Alyanak'tan oluşan heyet Moskova'da düzenlenen 1 Mayıs törenlerine katılmıştır. Moskova'ya giden Genel - İş heyeti Rusya'da çeşitli incelemelerde de bulunmuşlardır.

Genel - İş Sendikası Genel Başkan Yardımcısı Ertan Andaş ise Romanya'nın Başkenti Bükreşde düzenlenen 1 Mayıs törenlerine çağrılmıştır. Andaş Sendikamız adına 1 Mayıs törenlerine katılmış ve Romanya'da çeşitli işçi çevreleri ile görüşmeler yapmıştır.

Öte yandan Sendikamız Genel Sekreteri Hasan Okyar başkanlığındaki bir heyet İsrail'e gitmiştir. 28 Nisan günü İsrail'e giden heyet İsrail İşçi Sendikaları (HİSTADRUT) nın çağrılı bulunmakta idi. Tel Aviv ve diğer kentlerde işçilerin yaşamı ve kooperatifçilik konularında bilgi alan Genel - İş Heyeti 11 Mayıs 1976 günü ülkemize dönmüştür.

110 ülkeden katılan yabancı delegeler Meçhul Asker Anıtına çelenk koyarken

Moskova'da düzenlenen törenlere katılan Genel Başkan Abdullah Baştürk, Eğitim Danışmanı M. Şükrü Koç, İzmir Belediye Başkanı İhsan Alyanak ve Türk delegasyonu

İsrail'e giden Genel - İş ekibi Histardut yöneticileriyle

işçilerin yönetime katılması

ferda aykan

Türkiye'ye dış dünyadan haberler geliyor. Radyolar, televizyonlar hatta gazeteler bunların bir kısmını veriyor, bir kısmını ise atlıyor. Fakat yine de bir kısmı duyuluyor, gözden kaçırılamıyor. Konu işçilerin yönetime katılması. Gözden kaçmayan üç - beş gün evvel Almanya'da tüm işyerlerinde **"işçinin yönetime katılması"** hakkında bir karar çıkmış olması. İsviçre'de ise bu yöndeki bir kararın ertelenmiş bulunması.

Nedir, işçilerin yönetime katılması? Türkiye'de tartışma gündemine girmeyen, fakat tüm Avrupa'da günün konusu olan bu gelişme neyi amaçlamaktadır? İşte, bu yazıda, bu, sözkonusu konuya bir açıklık getirmeye çalışacağız.

İşçilerin yönetime katılması konusunun Avrupa'da tartışılmaya başlanması çok eskilere kadar uzanır. Bu tarih 1891 hatta 1848 yıllarına kadar gerilere gidebilir. O yıllarda Alman Kurucu Meclisine bu yönde bir teklif getirilmiş, fakat kurucu meclis tarafından reddedilmişti. İşyerinde oluşturulacak Konseyler vasıtasile, işçilerin yönetime katılması Alman Kurucu Meclisi tarafından benimsenmemişti. Nihayet 1905 ve 1909 tarihinde kabul edilen iki kanun 100'den fazla işçi çalıştırılan işletmelerde Konseylerin kurulması mecburi hale getirdi. Fakat Konseylerde görev alacak kişiler gerek işçiler tarafından seçilmediğinden, gerekse Konseylerin önemli bir yetkileri olmadığından, kanun arkasında hiç bir ciddi netice bırakmadı.

İkinci Dünya Harbinden sonra, işçilerin öncelikle çelik endüstrisinde yönetime katılması fikri tekrar tartışılmaya başlandı. Bu konuda bir tasarı hazırlandı. Tasarıya göre işçiler, yönetim kurullarında eşit sayıda **"sandalyeye"** sahip olacaklardı. Daha sonra Çalışma Bakanlığı da bir tasarı hazırladı. Çalışma Bakanlığı tasarısında işçi temsilcileri ile sendika temsilcilerinin yönetim kurulunda birlikte yer almaları konusunda ısrarlı idi. Fakat tasarıyı işçi sendikaları kabul etmedi, yönetim kurulunda yer alacak kişilerin sendika temsilcisi olması yönünde şiddetli bir kampanyaya girişti. Sonuçta grev ihtimali belirdi. Fakat Alman Başbakanı araya girerek anlaşmaya varılmasını sağladı. Böylece işçiler, çelik işletmelerinin yönetimine katılmış oldular.

Hollanda'da işçilerin yönetime katılması İkinci Dünya Savaşından sonra Hükümetin hazırladığı bir tasarı sonucunda gerçekleşmiştir. Tasarıya göre her işletmede **"İşyeri Konseyleri"** adı altında işçi komiteleri kurulacak ve işçiler bu Konseyler vasıtasile yönetime katılacaklardır. Fakat Hükümet tasarıyı hazırlarken en önemli konuda bir açık bırakmış, Konseylere bir karar alma ve uygulama hakkı tanımamıştı. Konseyler sadece tavsiye niteliğinde kararlar alabilecekierdi ve patron isterse bu kararı uygulayacak, isterse uygulamıyabilecekti. Üstelik **"tavsiye kararlarıda"** çok sınırlı alanlara bırakılmıştı.

Polonya'da ise işçinin yönetime katılması, bizzat işçinin işyerlerinin yönetimine el koyması şeklinde olmuştur. Patronlar ile işçiler arasında ilişkiler gerginleşince, 1956 yılında işçiler işyerlerinin yönetimine el koymuşlardı. İşyeri Konseyleri vasıtasile ortaya çıkan bu el koymayı Ekim 1956 da politik merciilerde tanımış ve 19 Kasım 1956 da İşyeri Konseylerine kanunla tam bir hukuki statü verilmişti (*).

Bu, örnek olarak verdiğimiz bir kaç ülkenin dışında da Avrupa'da hemen her ülkede işçinin yönetime katılması konusu tartışılmakta, hatta değişik biçimlerde gerçekleştirilmektedir. Yalnız, burada dikkati çeken nokta, işçinin yönetime katılmasını hem burjuvazinin, hemde sosyalistlerin savunmasıdır. Fakat burjuva partileri sözkonusu konuya sosyalistlerden farklı bir biçimde yaklaşarak; **"işletmede tek söz sahibinin işverinin olması gerektiğini, Konseylerde işçiye söz hakkının verilmesinin doğru olacağını, ancak işverenin otorite hakkına el uzatılmaması gerektiğini"** savunmaktadır.

Sosyalistler ise, işçinin yönetime katılmasının, işçilerin işyerlerinde müesseseleşerek (işyeri Konseyleri) ve temsilcilerini sendikaların dışında serbest iradeleri ile bizzat seçerek gerçekleşmesini istemektedirler. Ve işçilerin oluşturdukları Konseylerin geniş haklara, yetkilere sahip olmasını savunmaktadırlar. Bu şekilde yeni müesseseleri eli ile yönetime katılacak işçiler, geleceğin sosyalist düzenine hazırlanacaklar, işyerlerini yönetebilme bilincine ulaşacaklardır. Üstelik burjuvazi işyerlerini yönetemiyecek duruma düşerse, işçilerin Konseyleri, bir alternatif olarak ortaya çıkabilecektir.

Türkiye'de de işçilerin yönetime katılması konusu yakın bir gelecekte gündeme getirilecektir. Hatta bu konuda sosyalistler öncülük etmese bile, burjuvazi konuya gündeme getirmekte başı çekecektir. Zira, geniş işçi yığınlarını ve ekonomiyi yönetmekte güçlük çeken hakim sınıf, işçileri yönetime ortak ederek, yönetme sorumluluğunun bir kısmını işçilere yüklemeyi, böylece kârlarını garanti altına almayı amaçlamaktadır. Fakat sosyalistler, hakim sınıfın böyle bir tuzağına karşı hazırlıksız yakalanamazlar. Burjuvazinin ilerici kolunun, **"yığınların yararına olacak"** iddiası ile getirdiği önerileri sosyalistler reddetmezler, üstelik daha ileri öneriler ile burjuvaziyi kendi tuzağında sıkıştırırlar. Onun, yığınların zorlaması karşısında genişletmek zorunda kaldığı **"demokrasinin sınırlarını"**, daha ötelere **"İleri Demokratik Aşamaya"** kadar götürmeye çalışırlar.

Türkiye'nin gelecekteki demokrasi mücadelesini yığınların sosyalizim yolundaki taktik mücadelesini ve demokrasi mücadelesinin somut önerilerini, hedeflerini söz konusu açılardan değerlendirmek günümüz Türkiye'sinde artık kaçınılmaz hale gelmiştir. Yığınlar ile hakim sınıf arasındaki, sınıf çatışması, sosyalist olduklarını iddia edenlerin haberi bile olmasa, sözkonusu gerçeği, beklenen aşamaya getirmektedir.

(*) İşçilerin yönetime katılması hakkındaki genel bilgiler, Milli Prodüktive Merkezi Yayınlarında, işçinin Yönetime katılması adlı kitaptan derlenmiştir.

İŞÇİNİN İŞYERLERİNİ VE EKONOMİYİ DENETLEMESİ

İşçinin yönetime katılması, işyerlerini denetlemesi, hatta giderek ülke ekonomisinde bir denetim hakkı kazanması yönünde çeşitli öneriler formüle edilebilir. Biz bu konuda, Türkiye'nin gerçeklerine uyan bir **"Çerçeve Önerinin"** formüle edilmiş biçimini yazımız içine almayı yararlı gördük. Okuyucunun incelemesine sunulan bu çerçeve öneri, mutlaka kesin değildir. Fakat hakim sınıf böyle bir öneriyi **"demokrasi şampiyonluğu"** yaptığı günümüzde, yığınların karşısına geçip kolaylıkla reddedemiyecektir. Reddetse bile **"vaatleri"** ile **"yaptıkları"** arasındaki açık çelişki yığınların gözünden kaçmıyacaktır. Ayrıca Türkiye'de bu yönde bir tartışmanın başlaması, sosyalistlerin "işçinin yönetime katılması konusunun" gündeme gelmesi halinde hazırlıksız yakalanmamaları neticesini de beraberinde getirecektir.

İşyeri Konseyleri Çerçeve Önerisi :

A — İşçiler, işyerlerinde beraber çalışacakları arkadaşlarının işe alınması ve işten çıkarılması konularında, konseyleri vasıtasile kendileri karar vermelidirler.

B — Konsey, işyerinde merkezî planlamanın tespit ettiği "kâr hadleri" ve "asgari ücret" limitlerini kontrol etmeli ve bu limitler arasında, sağlanan kâra göre ücret tespiti konusunda söz hak kına sahipt olmalıdır.

"Böylece işçiler piyasada fiat istikrarını sağlayacak, bir mekanizmaya kavuşmalıdır. Çünkü işçiler, aynı zamanda en büyük tüketici kitlesini teşkil ederler. Ayrıca işçiler bu şekilde ilk olarak, büyük şirketleri, holdingleri denetleyecek mahalli müesseselere kavuşmuş olacaklardır."

C — İşçilerin, işyeri ile ilgili olarak devletin sağladığı her imkanda teşvik, kredi, vergi iadesi hakları vardır, alacakları vardır. Bu imkanlardan yalnızca patronun yararlanmasının hiç bir gerekçesi olamaz. Bu nedenlerden dolayı konseyler bu kârların kullanılmasını denetleyebilirler.

"Fakat ülkemizde kapitalist sistem geçerli olduğundan işçilerin devlet imkanlarının getirdiği kârları paylaşmalarına müsade edilmez. Ancak, konseylerin bu kârların tekrar yatırıma dönüştürülmesini sağlamakta karar sahibi olmaları, "hakim sınıf felsefesininde" karşı çıkmayacağı bir öneridir."

basından

DÜDÜKLÜ TENCERE

HANGİ ÇAĞIN ADAMISIN? — **Necati ZİNCİRKIRAN**

Önceki gün İstanbul'da yapılan bir toplantıda konuşan Madeni Eşya Sanayicileri Sendikası (MESS) Başkanı Şükrü Er :

— Bu memleketi ayak takımı idare edemez. Cahil idare edemez. Bilenler edebilir, demiş...

Konu ile ilgili haberi Günaydın'da okumuş olacaksınız. Başkan Şükrü Er'in ayak takımı diye bahsettiği kişiler "İşçiler" dir. Yanlış anlamadımsa şunu demek istiyor MESS Başkanı :

— Biz patronlar akıllı kişileriz, bilen kişileriz. Ülkeyi ancak bizler idare edebiliriz.

Yakından tanıdığım sanayici, işadamı dostlarımızda da bu kadar ileri olmamakla beraber buna yakın bir görüşün giderek hâkim olduğunu müşahede ediyorum. Bunlardan biri geçenlerde bana :

— Ecevit gibi ekonominin "E" sini bilmeden Başbakanlık yapmış biri ni ben fabrikama basın müşaviri bile almam, demişti...

Bu söz üzerine siz ne dersiniz?

İnsanlar çok tuhaf... Zengin de olsa, okumuş da olsa aşağılık ve kıskançlık duygularından kendilerini kurtaramıyorlar.

— Ne lüzum var böyle konuşmanıza? diye cevap verdim. Şayet sizin ekonomi bilginiz varsa, Ecevit'in sosyo-ekonomik bilgisinin yeterliliği hakkında bir fikir sahibi olmanız gerekir. Onun ekonomi bilgisi senin anladığın piyasa ekonomisi değil "Makro ekonomi" dir. Büyüme ve gelişme, millî gelir ve gayri safi millî hasıla, gayri safi millî fayda, iktisat politikası, dış ticaret, genel fiyat seviyesi, para ve kredi siyaseti, devlet plâncılığı "Makro ekonomi" nin konularıdır.

Bizim bazı hazımsız işadamlarımıza yeni bir hastalık arız oldu. Zenginleştikçe akıllarının da arttığını zannediyorlar. Evet kuşkusuz büyük işler yaptıkça tecrübeleri artıyor, görgü ve bilgileri artıyor. Ama bu demek değildir ki ülkeyi yönetecek en akıllı ve herşeyi bilen insanlar sadece onlardır. Bu görüş haklı ve doğru olsaydı dünyamızı profesörler yönetirdi.

Şimdi sözü, kendisi de bir işadamı olan Şükrü Er'in konuşmasına getiriyorum. Sözleriniz o kadar kaba, o kadar çağ dışı ki "Ayak takımı" diye isimlendirip küçümsediğiniz işçiler, gözlerinin en dönük olduğu bir sırada bile sizlere böyle hitap etmez.

En kapitalist ülkelerde bile işçilerin yönetime katılıp söz sahibi edildiği bir çağda Türkiye'den yükselen bu çatlak ses elbette demokratik düzen içinde karşılığını bulacaktır.

GÜNAYDIN

ÖRGÜTTEN HABERLER

diyarbakır

RUHİ KOÇ BAŞKAN SEÇİLDİ

Genel - İş Sendikası Diyarbakır Şube Genel Kurulu 2 Mayıs 1976 Pazar günü yapıldı. Şube Başkanlığına girişimci kurul başkanı Ruhi KOÇ seçildi.

Ruhi Koç'un açış konuşması ile başlayan genel kurula binden fazla işçi ve konuk katılmıştır. Ruhi Koç yaptığı açış konuşmasında işçi sınıfının verdiği devrimci mücadelenin tarihini anlatarak. İşçi sınıfının son olaylara karşı kesin tavır almasının gerekliliğini belirterek alınması gerekli tavrı söylemiştir.

İşçiden yana olmayan iktidarın ülkemizde işçi sınıfını ezdiğini de belirleyerek sözlerini sürdüren Koç 1 Mayıs'ın dünya işçilerinin birlik dayanışma ve mücadele günü olduğunu ve İstanbul'da kutlanan 1 Mayıs'ın Türkiye işçi sınıfının en büyük kitlesel toplantısı olduğunu söylemiştir. Sınıf sendikacılığı yerine uzlaşmacı sendikacılık yapan örgütlerin "sarı sendika" olarak niteleyen Koç sınıf mücadelesinin disiplinli ve devrimci örgütlerle yapılacağını belirtmiştir.

Genel Kurul Divan Başkanlığına Elazığ Şube Başkanı Kazım Mülayim, yardımcılıklarına; Bingöl Şube Başkanı Cevdet Ertuğrul, Nusret Çınar ve yazmanlıklara M. Salih Demirkan, Ali Dirier seçilmişlerdir.

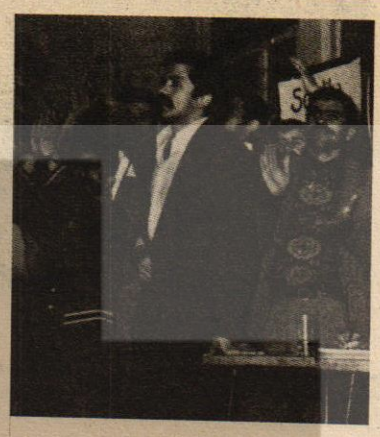

Şube Başkanı seçilen Ruhi Koç

Bu arada genel kurula yerel devrimci, işçi kuruluşları temsilcileri de katılmıştır. Konuk olarak genel kurulda bulunan Sosyal - İş Şube Başkanı Seyfettin Biçer yaptığı konuşmada Türkiye İşçi sınıfının sorunlarına değinerek, işçilerin kurtuluşunun ancak işçi sınıfının iktidara gelmesiyle olacağını savunmuştur. DİSK'in işçiler için düşüncelerini de açıklayan konuk konuşmacı işçi sınıfının tek devrimci örgütü olan DİSK'in istemlerinide sıralamıştır.

Genel Kurulda konuşan diğer bir konuk sendikacıda Oleyis-İş şube başkanı Ali Ergün, hayat pahalılığının son hızla geliştiğini faşizmin tırmanış içerisinde olduğunu ve işçi sınıfına yapılan baskıların yoğunlaştığını söylemiştir. İYAK adlı kuruluşun işçi sınıfına ters düştüğünü ve bu tasarıyı meclislere getirenlerin (MC) protesto edilmesi gerekliliğini söylemiştir.

Kongre salonu 1 Mayıs'ın anlamını belirten ve işçi sınıfının bütünleşmesi gerekliliğini savunan pankartlarla süslenmişti.

Genel Kurul çalışmaları sonucu yapılan seçimlerde Şube Başkanlığına Ruhi Koç seçilmiş ve diğer kurullar için yapılan seçimlerde şu sonuçlar alınmıştır :

Yönetim Kurulu : M. Tahir Canpolat, Nahit Aydın, Orhan Alban, Hacı Yiğit. Mehmet Baran, Ahmet Sayat.

Denetim Kurulu : Abdulkerim İnanç, Yunus Kaya, Şehmus Dağdibi.

Onur Kurulu : Mehmet Bozboğa, İzzettin Güler, Salih Sırtlan.

Genel - İş EMEK Şube yönetimine seçilen Koç ve arkadaşlarını kutlar işçi sınıfının devrimci uğraşında başarılar diler.

Genel Kurul salonundan bir görünüm

istanbul

DURMUŞ ÇAVDAR YENİDEN SEÇİLDİ

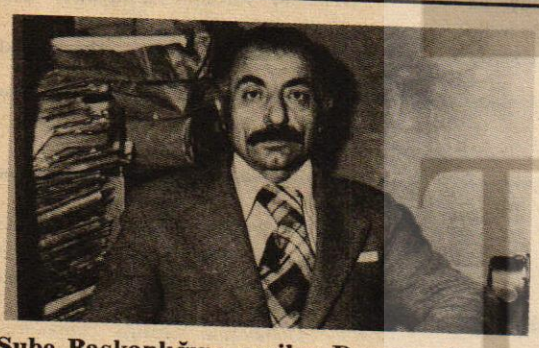

Şube Başkanlığına seçilen Durmuş Çavdar

Sendikamız İstanbul Kapı ve Kalorifer işçileri Merkez Şubesi 2. olağanüstü genel kurulu yapıldı ve Başkanlığa yeniden Durmuş Çavdar seçildi.

Şube Başkanı Durmuş Çavdar işçi sınıfının, kapı ve kalorifer işçilerinin sorununu içeren bir açış konuşması yaptı. Çavdar kapı ve kalorifer işçilerinin güç koşullar altında çalıştıklarını belirterek, bu iş kolunda çalışanlarla ilgili yasaların ivedi olarak çıkarılmasını istemiştir.

Genel Kurul Divan Başkanlığına Sendikamız Genel Başkanı Abdullah Baştürk, Yardımcılıklarına İstanbul ciheti Şube Başkanı Cemil Altan, Beyoğlu Ciheti Şube Başkanı Belgüzar Can, Yazmanlıklara ise İ.E.T.T. Şube Başkanı Fikret Bulut, Su Şube Başkanı Ali Göztepe, Makina Sanayi Şube Başkanı Musa Kılınç ile Anadolu yakası Şube Başkanı Tayyar Ergi seçildiler. Binden fazla işçi ve konuğun izlediği genel kurulda konuşan İstanbul Milletvekili Metin Tüzün ülkemizdeki vergi adaletsizliğini anlatarak, vergiyi verenlerin çalışanlar kesimi olduğunu kesin rakamlarla açıklamıştır. Konuşmasını Türkiye'nin ekonomik yapısı analizi ile sürdüren Tüzün Türk - İş ve bağlı kuruluşların çoğunluğunun sarı ve patron yanlısı kuruluşlar olduğunu ileri sürerek Genel - İş'in Türk-İş'ten ayrılma kararını kutlamıştır.

Genel Kurul'da konuşan sendikamız Genel Başkanı Abdullah Baştürk, kendi ve arkadaşlarının meclislere sunduğu kapı ve kalorifer işçilerini ilgilendiren yasa önerilerini anlatarak bunların çok ivedi olarak yasalaşmaları için gereken çalışmaları anlatarak konuşmasına başlamıştır. Ülkemizdeki Faşizmin tırmanışı ve tehlikelerini de anlatan Baştürk, bu konuda işçi sınıfına düşen ödevleri sıralayarak "işçilerin tek yürek, tek yumruk ve tek ses" olduklarında ülkemizde faşizm tehlikesi kalmayacaktır demiştir.

Meclislerde işçilerin, köylülerin, fakir fukaranın bulunmadığını meclislerde çoğunluğun fabrika patronlarının, Apartman ve toprak ağalarının olduğunu belirterek, işçilerle ilgili yasaların engellendiğini söylemiştir. Meclislere sunulan kapı ve kalorifer işçilerini ilgilendiren yasaların meclislerden çıkmaması halinde **"tüm kentlerde mitingler, protesto yürüyüşler ve benzeri demokratik eylemlerde bulunacağız ve bu uğurda gerekli kavgayı vereceğiz"** demiştir.

Konuşmasının sonunda **"işçinin dostu, işçidir"** diyerek işçilerin ülke yönetiminde gerekli ağırlıklarını gösterebilmeleri için işçi sınıfının gerekli siyasal mücadele içinde bulunmalarının gerekliliğini önermiştir. Genel Başkan daha sonra güncel siyasal konulara değinerek MC iktidarının düşürülmesinin en kutsal görev olduğunu söylemiştir.

Genel Kurul çalışmalarının sonucunda yapılan seçimlerde Başkanlığa yeniden Durmuş Çavdar seçilmiştir. Diğer kurullar için yapılan seçimlerde şu sonuçlar alınmıştır :

Yönetim Kurulu : Ahmet Çakmak, Mustafa Coşkun, Ömer Uzun, Hüseyin Atmaca, Celal Yapıcı, Osman Soylu.

Onur Kurulu : Ömer Koç, Nuri Gökkaya, Sabri Şimşek, Osman Yaylacı

Denetim Kurulu : Mahmut Kahveci, İbrahim Gedik, Hüseyin Deligöz.

Genel Kurula katılan delegelerin bir kısmı

ÖRGÜTTEN HABERLER

ankara

EGO ŞUBESİNDE N.BAŞSORGUN BAŞKAN

Genel - İş Sendikası EGO Elektrik Havagazı Şube Kongresi 8 Mayıs günü yapıldı. Başkanlığa girişimci genel kurul başkanı Naci Başsorgun seçildi.

Kalabalık bir konuk ve işçi kitlesinin izlediği kongrede Şube Başkanı açış konuşmasında dünya ve ülkemizin tahlilini yaparak işçi sınıfımızın alacağı devrimci tavrı anlatmıştır. EGO işçilerinin örgütlenme, genel ve özel sorunlarına değinen Başsorgun daha sonra ülkemizde faşizmin tırmanışı, işçiler yurtsever gençlik ve yoksul köylüler üzerindeki baskıların yoğunlaştığını söylemiştir. Başsorgun konuşmasını şöyle sürdürmüştür; "İşbirlikçi, tekelci sermaye ve büyük toprak ağalarına karşı mücadelenin bir dizi devrimle yapılır. İşçi sınıfının ekonomik mücadelesini, politik ve ideolojik mücadele ile bütünleşmesi gereklidir. Asıl sorun işçi sınıfının siyasal iktidar olma sorunudur."

Genel Kurulda Divan Başkanlığına 2 No. lu Şube Başkanı İsmail Hakkı Önal, yardımcılıklarına 3 No. lu Şube Başkanı Haçan Çağlar ve 4 No.lu Şube Başkanı Fikret Özcan getirilmişlerdir. Yazmanlıkları ise Oğuz Kızıltan ve Haydar öncü yapmışlardır.

Genel Kurulda bulunan konuklardan O. Nuri Koçtürk yaptığı konuşmada işçi sınıfının beslenme sorununu dile getirirken sermaye sınfının asgari ücretler üzerinde oynadığı oyunları anlatmıştır.

EGO Şube Başkanlığına seçilen Naci Başsorgun

Delegelerin konuşmalarından sonra yapılan seçimlerde Şube Başkanlığına Naci Başsorgun seçilmiştir. Diğer Kurul seçimlerinde şu sonuçlar alınmıştır.

Yönetim Kurulu : Doğan Onur, Şeref Güçlü, Şükrü Irmak, Nedim Yıldırım, Şemistan Senem, Ahmet Gülseven.

Denetim Kurulu : Mustafa Şenyürek, Haydar Coşkun, İsmet Azapçı.

Onur Kurulu : Şimşek Özdemir, Reha Göksel, Ceyhan Tuzdelen.

Genel - İş Emek Başsorgun ve arkadaşlarını kutlar, devrimci uğraşlarında başarılar diler.

gaziantep

AHMET GÜL BAŞKAN OLDU

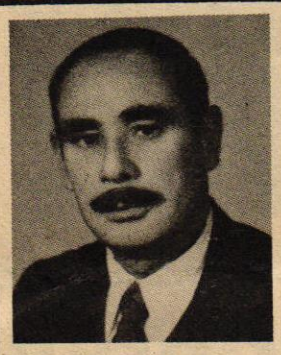

Şube Başkanı seçilen Ahmet Gül

Genel - İş Gaziantep kapı ve kalorifer şubesi 1. olağan genel kurulu 2 Mayıs 1976 Pazar günü yapıldı. Şube başkanlığına girişimci kurul başkanı Ahmet Gül seçildi.

Kalabalık bir işçi topluluğunun izlediği Genel Kurulda divan Başkanlığına Gaziantep I. Nolu Şube başkanı Emin Erdem, Başkan yardımcılıklarına II. Nolu Şube Başkanı Mevlüt Avcı, II. Nolu Şube Sekreteri Ökkeş İlbaylı, yazmanlıklara Güngör Yurt, Fettah Gür, Derviş Özkan seçildiler.

Genel Kurulda bir açış konuşması yapan Ahmet Gül "kentimizde kapı ve palorifer işçileri olarak yeni örgütleniyoruz" diyerek sözlerine başlayarak kapı ve kalorifer işçilerinin sorunlarını dile getirerek "genel merkezimiz ile elele vererek sizleri kitlesel eğitimlerden geçireceğiz. İşçi sınıfının bilinçli ve yiğit bireyleri olarak hak alma savaşına katılacağız. Şimdiye değin sömürüldüğümüz yeter, artık bu sömürüye kapı ve kalorifer işçileri olarak, dur diyeceğiz" diyen şube başkanı kapı ve kalorifer işçileri için mesleki kurslar açılacağını belirterek bu konuyla ilgili olarak belediye ile girişimlerde bulunduklarını söylemiştir.

Daha sonra konuşan Gaziantep II. Nolu Şube Başkanı Mevlüt Avcı. Sendikamızın çalışmalarını ve devrimci yapısını anlatarak işçi sınıfına ters bir davranış içinde bulunan sarı Türk - İş'ten ayrılma nedenini açıklayarak işçi sınıfının devrimci ve tek olduğunu söylemiştir. Genel Kurul'da konuşan konuklardan Ökkeş İlbaylı kapı ve kalorifer işçilerinin örgütlenmeleri için verilen uğraşları anlatarak bundan sonraki örgütlenmeyi kapı ve kalorifer işçilerinin yürüteceğini belirterek bu devrimci uğraşta başarılar dilemiştir.

Son olarak konuşan I. Nolu Şube Başkanı Emin Erdem, "kapı ve kalorifer işçisi arkadaşlarım, sizler dâvanıza sahip çıkmalısınız. Örgütlenmelisiniz. örgütlü mücadelenizi devrimci örgütlerde yapmalısınız. Bu devrimci örgüt sizin üyesi bulunduğunuz GENEL - İŞ'tir. İşverenlere ve sömürüsüne karşı tek yürek, tek yumruk olmalısınız." demiştir.

Genel Kurulda konuşan delegeler, yaşama koşullarının ağırlığından ve güçlüğünden bahsederek bunun ancak devrimci örgütleri olan Genel - İş aracılığıyla kalkacağını söylemişlerdir.

Yapılan seçimlerde Şube Başkanlığına Ahmet Gül seçilmiştir. Diğer seçimlerde şu sonuçlar alınmıştır.

Yönetim Kurulu : M. Ali Kaşıkcıoğlu, Süleyman Çakallı, Hüseyin Aytekin, Cafer Kızıloğlu, Ali Tosun, Ali Coşkuner

Denetim Kurulu : Süleyman Özdamar, Molla Kılıç, Kazım Özyaşar

Onur Kurulu : Talip Akçakoyunlu, Mehmet Bakırtaş, Niyazi Doğaç.

van

İHSAN AĞAR TEKRAR BAŞKAN

İhsan Ağar

Genel-İş Sendikası Van Şubesi olağan Genel Kurulu 2 Mayıs 1976 günü yapıldı. Yol-İş Sendikası toplantı salonunda yapılan olağan Genel Kurulda Şube Başkanlığına İhsan Agar seçildi.

Genel Kurul şube başkanı İhsan Ağar'ın açış konuşması ile başladı. Şube Başkanı **"Yıllardır çeşitli sarı sendikalar tarafından yönetilip, işçi aleyhine ve sermaye ye karşı güçsüz mücadele veren sendikaların artık çağ dışı kaldığı bir ortam içinde oldukları için işçi sınıfı için olumlu mücadele veren devrimci Genel - İş sendikasının şubesini kurduk, 1 yıldır sürdürdüğümüz başarılı uğraştan kıvanç duyuyorum"** diyerek sözlerine başlamıştır. İhsan Agar daha sonra Van Belediye işçisine sağlanan hak ve özgürlükleri anlatarak gelecekte daha başarılı olacağız demiştir.

Genel Kurul divan başkanlığına Genel - İş Mardin Şube Başkanı Ahmet Mirzaoğlu, Başkan yardımcılığına Hikmet Tekbudak, yazmanlıklara Emin Talay ve Mustafa Çohaz seçildiler.

Genel Kurula katılan konuklar ve delegeler

Genel kurula bölgesel sendika temsilcileri ve işveren Belediye Başkanı konuk olarak katılmışlardır. Genel Kurulda konuşan Belediye Başkanı M. Tayyar Dabakoğlu yaptığı konuşmada 274 - 75 sayılı yasaların getirdiği haklardan bahsederek bu yasaların işçilerin örgütlenmesini kolaylaştırdığını söylemiştir.

Daha sonra konuşan konuklardan Cafer Akköprü, İşçi sınıfının verdiği uğraşta taviz vermeden amacına ulaşmalıdır. demiştir.

Genel kurulda konuşan diğer sendika temsilcileri işçi sorunlarını dile getirmişlerdir.

Genel Kurul çalışmaları sonucunda yapılan seçimlerde Şube Başkanlığına İhsan Ağar seçilmiştir. Diğer kurullar için yapılan seçimlerde şu sonuçlar alınmıştır.

Yönetim Kurulu : Reşat Atacan, Ali Çemen, Mustafa Eren, Hüsamettin Yeke, Muzaffer Akdemir, Nurettin Korkmaz.

Denetim Kurulu : Nurettin Öztağa, Salih Budak, Osman Bingöl,

Onur Kurulu : Salih Kareli, Mehmet Aslan, Hamdi Yavuzcan, Genel - İş Emek yeni seçilen yöneticileri kutlar, işçi sınıfının devrimci uğraşında başarılar diler.

TÜRKİYE'DE işçi eylemleri

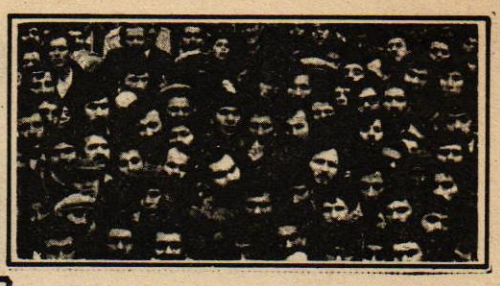

TOPLU SÖZLEŞMELERDE İŞÇİNİN İŞTEN ÇIKARILMASINI ÖNLİYECEK HÜKÜMLERE YER VERİLİYOR

■ MADEN - İŞ, ÇIKARILAN İŞÇİNİN İŞ BULUNCAYA KADAR ÜCRETİNİ ALMASINI SAĞLADI, PETROL KİMYA - İŞ KIDEM TAZMİNATINI 55 GÜN OLARAK ÖDENMESİ HÜKMÜNÜ GETİRDİ, GEÇEN YIL 225,579 İŞÇİNİN YARARLANDIĞI 941 SÖZLEŞME İMZALANDI

İşçi sendikaları, üyelerinin işten çıkarılmalarını önlemek için toplu sözleşmelere değişik nitelikte hükümler koydurmaya başlamışlardır. Maden - İş Sendikası bazı önemli işyerlerinde hiç bir neden göstermeden işçi çıkarılması halinde o işçilerin iş buluncaya kadar ücretlerini işten çıkaran işverenin ödemesini toplu sözleşme hükmü olarak kabul ettirmiştir.

Bazı sendikalar da işçi çıkarmasını ikisi sendikacı, ikisi işveren vekili olan dört kişilik Disiplin Komitesinin ittifakla vereceği karar dışında işçi çıkarılmasını önleyen tormülü toplu sözleşmeye koydurmuştur.

Bazı sendikalar da kıdem taz minatını yasal süre olan her yıl için 30 günlük ücret tutarını yükseltmeyi, işçi çıkarmasını önleyici bir tedbir olarak ele almaya başlamıştır. Nitekim DİSK üyesi Petrol Kimya - İş Sendikası Alemdar Kimya Endüstrisi sözleşmede kıdem tazminatını birinci yıldan başlamak üzere ve bir yıllık işçi için bile her yıl için 55 günlük ücret tutarı şeklinde hükme bağlamıştır.

1973 yılında kamu kesiminde 551, özel kesimde 1.370 olmak üzere toplam 1.921 sözleşme yapılmış ve bu sözleşmelerden kamu kesiminde 4.211, özel kesimde 2.098 olmak üzere toplam 6.309 işyerinde çalışan toplam 443.290 işçi yararlanmıştır. 1974 yılında ise kamu kesiminde 594, özel sektörde 1.130 olmak üzere 1.724 toplu sözleşme yapılmıştır. Bu sözleşmelerden kamu kesiminde 427.300, özel kesimde 174.479 olmak üzere toplam 601.779 işçi yarar sağlamıştır. Geçen yıl ise 225.579 işçinin yararlandığı 941 sözleşme imzalanmıştır.

HEKTAŞ'DA GREV BAŞLADI

İstanbul Kartal'da kurulu Hektaş Tarım İlâçları T.A.Ş.'de DİSK'e bağlı Petrol-Kimya - İş Sendikası 6 Mayıs 1976 günü grev uygulamasına başladı.

Yasal sürenin bitiminden 10 dakika sonra başlanan grevle ilgili olarak Petrol - Kimya - İş Sendikasınca yapılan açıklama şöyle.:

"Kartal Bölge Temsilciliğimiz sınırları içinde kurulu 110 işçinin çalıştığı Hektaş Tarım İlaçları T.A.Ş.'de grev başladı. Sendikamıza yeni katılan bu işyerinde daha önce Petrol - İş Sendikası yetkili idi. Petrol - İş Sendikası yöneticileri ile kolaylıkla uzlaşan Hektaş işvereni Petrol Komya - İş Sendikası ile sürdürdüğü görüşmelerde aynı tavrı bulamadı. İlk toplantıdan itibaren sözleşme görüşmelerine katılan işyeri temsilcileri Hektaş işvereninin en sıradan sendikal, sosyal haklar için dahi uzlaşmaz bir tavır içine girdiğini gördüler. Öyleki toplam 70 maddeden oluşan teklif tasarının 58 maddesinden uyuşmazlığa gidildi. Daha sonra yapılan Uzlaştırma Kurulu toplantılarında da bir anlaşma sağlanmaması üzerine bu işyerinde grev ilan edildi.

Açık oturuma katılan konuşmacılardan bir kısmı

SENDİKA SEÇME ÖZGÜRLÜĞÜ AÇIK OTURUMU YAPILDI

İzmir Barosunca düzenlenen sendika seçme özgürlüğü (Referandum) konulu açık oturum İzmir Atatürk il halk kütüphanesi salonlarında yapıldı. Çeşitli işçi kuruluşları temsilcilerinin katıldığı açık oturuma Sendikamız adına Eğitim ve Araştırma Uzmanı Atok Durgunay katılmıştır.

İzmir Barosu Başkanı Cengiz İlhan'ın açış konuşmasından sonra, Baro'nun görüşünü içeren tebliği Av. Güneş İldeniz sunmuştur. Genel - İş temsilcisi Atok Durgunay ve DİSK temsilcisi Rasim Öz Referandumu savunarak yasalaşmasını istemişlerdir. Ege Üniversitesi İktisadi Ticari Bilimler Fakültesi öğretim üyelerinden Prof. Fikret Öztan'da Referandumun çözüm yolu olamıyacağını açıklamış ve yeni bir kayıt sistemi (merkezi) önermiştir. Açık oturuma çağrılı bulunan Türk - İş katılmıyarak son çalışma raporlarındaki konuyla ilgili olarak belirttikleri görüşlerini göndermişlerdir. Türk - İş gönderdiği tebliğde "Referanduma" karşı olduklarını bildirmişlerdir.

Genel görüşmede Bağımsız Ege Bölgesi Tarım İşçileri Sendikası Başkanı, Besin - İş Sendikası İzmir Şube Başkanı, İstanbul Barosu temsilcisi de görüşlerini açıkladı.

"TRT HİÇ KİMSENİN BABASININ MALI VE ÇİFTLİĞİ DEĞİLDİR"

Haber, olay ve yorumlarda tarafsızlık ilkesini çiğneyen bugünkü TRT yönetiminin son 1 Mayıs İşçi Bayramı gösterisi ile ilgili haber ve yorumlarını eleştiren DİSK Genel Başkanı Kemal TÜRKLER basına ve kamuoyuna aşağıdaki yazılı demeci vermiştir.

"Anayasal bir kuruluş olması gereken TRT, Anayasayı budayan ve hatta "bu Anayasa ile memleket idare edilmez" diyen MC iktidarıyla beraber Anayasaya ve emekçi halka meydan okuyan bir kurum haline getirilmiştir. Danıştay Dava Daireleri ve 5. Dairesinin kesin kararını açıkça çiğneyen ve "davadan döneni vurun" diyebilen faşizm yanlısı bir siyasal kuruluşa duyduğu hayranlığı gizlemeyen bir yönetim TRT'yi bir yıldır işgal etmektedir. MC iktidarının işbaşına getirdiği bugünkü işgalci yönetimin hukuk dışılığı öylesine açıktır ki, TRT'nin yasa dışı müdürü Danıştay'ın 108. kuruluş yıldönümü törenine bile çağrı mamıştır.

MC iktidarının işgalci TRT yönetimi, yaptığı yayınlarla, "her türlü radyo ve televizyon yayınları, tarafsızlık esaslarına göre yapılır" diyen Anayasa'nın 121. maddesini çiğnemektedir. Ayrıca, "Milliyetçi Cephe" iktidarı yanlısı hukuk dışı TRT yönetimi, hiç bir gücü ve temsil yetkisi olmayan, yöneticileri siyasal cinayetle suçlanan bazı faşist kuruluşların demeçlerini de yayınlayarak, şiddet hareketlerinin yaygınlaşmasına hizmet etmektedir. Buna karşılık, yasa dışı TRT yönetimi, geniş kitleleri temsil eden ilerici örgütlere ya söz hakkı tanımamakta, ya da bu hakkı, Anayasa ve TRT yasasının dışına çıkarak fiilen kısıtlamakta ve ters yönde kullanmaktadır.

MC yanlısı işgalci TRT yönetiminin ilerici sendikalara karşı uyguladığı kasıtlı sansür son günlerde en üç noktasına varmıştır. 51 yıl sonra ilk kez kutlanmasına ve bugüne dek görülmedik bilinçli bir kalabalığı toplamasına rağmen DİSK'in düzenlediği 1 Mayıs İşçi Bayramı gösterisi TRT'de adeta geçiştirilmiştir. DİSK'in düzenlediği ve 200 binden fazla işçiyi, emekçiyi, aydını bir araya getiren 1 Mayıs Emek Bayramı üzerine verilen haberin kısalığı, DİSK'in veişçi sınıfımızın bu büyük başarısına gölge düşürmeye yöneliktir. Amerikan emperyalizminin dış işleri bakanı Kissinger'in Afrika gezintisini geniş ve görüntülü bir şekilde yansıtan işgalci TRT yönetimi, DİSK'in 1 Mayıs İşçi Bayramı gösterisinden bir tek görüntü bile vermemiştir. 1 Mayıs İşçi Bayramının gösterisi haberinin hemen arkasından, adı olan, fakat kendi olmayan ve faşizm yanlısı bir kuruluşun 1 Mayısı karalayan demecine yer verilmesi yasa dışı ve MC yanlısı TRT yönetiminin DİSK'e ve ilerici güçlere, demokrasiye, Anayasaya karşı olan tutumunu belgeleyen en büyük örnek olmuştur.

TRT, hiç kimsenin babasının malı veya çiftliği değildir.

TRT, Anayasal, bağımsız, tarafsız halk hizmetinde bir halk (kamu) kuruluşudur.

Anayasal bir kuruluş olması gereken TRT'nin demokratikleştirilmesi ve emekçi halkımızın kültür düzeyini geliştirici bir görev görmesini sağlama mücadelesi, eli kanlı MC iktidarının demokratik yoldan düşürülmesi ve demokrasi mücadelesinin ayrılmaz bir parçasıdır.

Bilinçlenen işçi sınıfımız ve emekçi halkımız TRT'nin Anayasa dışı halk düşmanlarına hizmet etmesine asla izin vermiyecektir."

İZSAL'DA 730 DÖKÜM İŞÇİSİ 175 GÜNDÜR GREVİ SÜRDÜRÜYOR

■ DİSK'E BAĞLI MADEN - İŞ SENDİKASI YÖNETİCİLERİ, İŞVERENİ GÖRÜŞMELERE OLUMSUZ BİR HAVA İLE BAŞLAMAKLA SUÇLADI.

730 işçinin çalıştığı Topkapı'daki İzsal Döküm Sanayinde DİSK'e bağlı Maden - İş sendikasının 175 gün önce başlattığı grev devam etmektedir.

İşçiler adına gündelik saat ücretlerine 400 kruş, yemek zammı olarak günde 500 krş. yıllık yakacak parası olarak 250 lira üç maaş ikramiyesi isteyen Maden - İş sendikası yöneticileri bu konuda şunları söylemişlerdir :

"İzsal'da çalışan 700'ü aşkın emekçi arasında borcu olmayan yok. Bütün birgün ağır döküm işinde uğraş tutan üyelerimiz zorunlu gereksinmelerini bile karşılıyamamaktadırlar. İzsal emekçilerinin çoğu tüm emekçiler gibi evlerine ekmek götürebilen tek kişilerdir. Direnişteki arkadaşlarımızdan 148'i 40 lira 70'i 46 lira brut yevmiye alıyor. Yaşam gittikçe ağırlaşırken bu koşullarda çalışabilmek olanaksızdır. İşverenlerin toplu sözleşme görüşmelerine olumsuz bir havada başladığını söyleyen yöneticiler "daha önceki söşleşme 1972'nin son ayında imzalanmıştı 12 Mart döneminin en yoğun baskılarının 1972 yılında uygulandığı hatırlardadır. Grev yasağı altında imzalanan toplu iş sözleşmesinde patron bu durumdan alabildiğine faydalanmış emekçilere hemen hiç bir hak vermemiştir. Geçen dönem ki gibi rahat olamıyacağını anlayan İzsal patronu ikinci toplantıda uyuşmazlık zaptı tutturmuştur. İzsal ve diğer işyerlerindeki grevlerde 1000'i aşkın üyemiz yalnız Maden - İş ve DİSK için değil tüm işçinin sınıfının mutluluğu için mücadele veriyorlar."

YENİ HABER - İŞ'İN PTT İŞYERLERİNDE SÜRDÜRDÜĞÜ GREVİ BAKANLAR KURULU ERTELEDİ

DİSK'e bağlı Yeni Haber - İş Sendikasının PTT Genel Müdürlüğüne bağlı İstanbul PTT işyerlerinde 11.3.1976 günü başlattığı grev 4.5.1976 günü Bakanlar Kurulu'nun kararıyla ertelendi.

PTT işçilerinin haklı istemlerine hayır diyen işveren temsilcileri sürdürülmekte olan toplu sözleşme görüşmelerinde katı bir tutumla anlaşmaya yanaşmadıkları gibi daha önce yapılan toplu sözleşme ile sağlanan haklarda bile anlaşmazlık çıkartmıştı.

İktidar olduğundan bu yana işçilerin köylülerin, memurların, öğrenci gençliğin üzerindeki baskıyı günden güne yoğunlaştıran ve faşist yöntemlere başvuran MC iktidarı ağırlaşan ekonomik bunalımların yükünü çalışanların sırtına yüklerken işçilerin grevlerini erteleyerek kısa vadeli çıkış yolları arıyor.

Tariş'de, Seydişehir'de, işçilerin sendika seçme özgürlüğünün engellenmek istenmesi, 400.000 emekçinin memur yapılmasına yönelik çalışmaların sürdürülmesi, MKE Antalya Pil Fabrikasında grev kırıcılığı ve son olarak 55 gün başarı ile devam eden PTT işçilerinin ertelenen grevi iktidardaki sermaye yanlısı güçlerin, işçi düşmanı politikalarının devamıdır.

PTT işçileri sürdürdükleri bu haklı mücadelede gevleri ertelemenin bir çözüm yolu olmadığını erteleme süresinin bitiminden sonra daha bilinçli ve kararlı olarak göstereceklerdir.

DÜNYADA işçi eylemleri

Geçen hafta içinde greve giden yüz binin üstünde matbaa işçisi, birçok gazetenin çıkamamasına neden oldu. Ancak bazı gazeteler, Çinlilerden esinlenerek, duvar gazetesi çıkarmak yöntemine başvurdular ve resimde görülen Neue Hannoversche gazetesinin editörleri gibi idare binasının önündeki vitrinleri teleks bültenleri ile donattılar. Bu arada, bir hafta içinde ikinci kez girişilen grevin Almanya'nın 450 kadar gazetesinin hemen hepsini kapatmış olduğu da bildiriliyor.

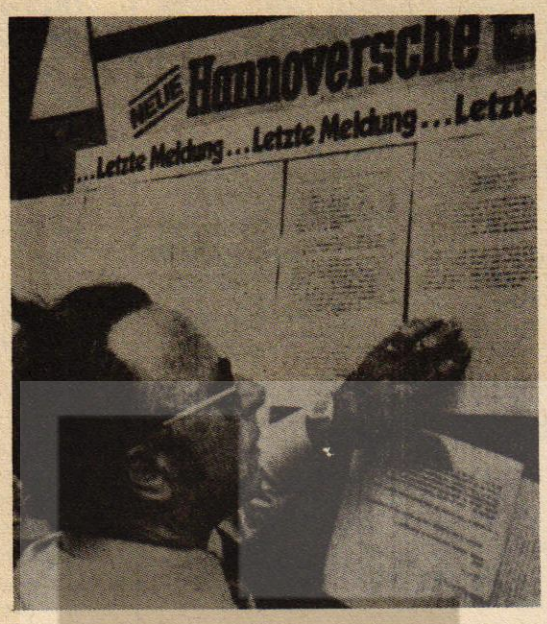

100 BİN BASIN İŞÇİSİ GREVDE

BONN — Federal Almanya'da matbaa işçilerinin önce uygulanan, lokavtla karşılanan, sonra durdurulan grevi, önceki gün yeniden uygulanmaya kondu. İşçi sendikasıyla işverenlerin uyuşmazlık konusu çok küçük olmakla birlikte, her iki taraf da meseleyi "prensip sorunu" olarak alıyor. Grevde geçen her işgünü, yaklaşık olarak işçi sendikasına 4 milyon TL.'sına, işverenlere ise 20 milyon TL. sına mal oluyor.

Matbaa işçilerinin yeniden greve gitmeyleriyle yayınlanamayan bazı gazeteler şimdi Çin Halk Cumhuriyeti'nde görülen bir yöntemi uygulamaya başlayarakj işi "duvar gazetecoiliği"ne döktüler.

Yaklaşık olarak 80 bin üyesi bulunan ancak greve gittiğinde 450 bin işçinin çalışamamasına yol açan matbaa işçileri sendikasıyla yayıncılar birliği arasındaki anlaşmazlık giderek yoğunlaşmakta ve ekonomik bir sorun olmaktan çıkıp "prensip çatışmasına" dönüşüyor. Geçtiğimiz haftalarda da süren ancak işverenlerin önce 450 bin işçiyi kapsayan bir lokavt ilân edip sonra bunun kaldırılması ile çözümlenecek gibi olan sorun, sendikanın binde bir oranındaki ücret anlaşmazlığını "prensip sorunu" yapması nedeni ile yeniden alevlendi ve grev tekrar başladı.

Federal Almanya'da yayınlanmakta olan 450, günlük gazetenin büyük bir bölümü yayınlarını durdurmak zorunda kalmış bulunuyor. Bunlarda Ulm'da yayınlanan Suedwestpresse ile Stuttgart'taki Nachricten gazeteleri ilginç bir yola başvurarak ilkel yöntemlerle hazırlanıp basılan duvar gazeteleri çıkartıp bunları gazete binalarının duvarlarına yapıştırdılar. Daha çok grev olayına değinen bu gazeteler halkın ilgisini çekiyor.

Matbaa işçileri sendikası yetkilileri, işverenlerin binde birlik bir ücret için greve gidildiği yolundaki suçlamalarını cevaplarken "sorun para sorunu değildir. İşverenler işçilerini ezmek, sendikayı da dize getirmek istemektedirler. Buna imkân vermeyeceğiz" diyorlar.

GÖSTERİCİLERLE POLİS ARASINDA ÇATIŞMA ÇIKTI

Batı Almanya'da 80 bin matbaa işçisini kapsayan grevin ilk olayı patlak verdi ve Stuttgart yakınlarındaki Reutlingen kentinde polisle, gazetelerin dağıtımını engenllemeye çalışan 300 kadar gösterici arasında çatışma çıktı.

Bazılarının yayınlarının tümüyle durduğu 450 günlük gazetenin diğer bazılarıysa ilginç yöntemler denemeye başladılar. Nitekim bunlardan biri olan Reutlingen, baskı adedini ve sayfa sayısını düşürüp, ilansız - reklamsız bir gazete bastı. Ancak gazeteleri almak için kamyonlar geldiğinde öğrencilerle grevci işçilerden oluşan 300 kişinin yüklemeye engel olmak istedikleri görüldü. Olaya polis de karıştı ve gösetricileri dağıttı. Bu arada 30 unu gözaltına aldı.

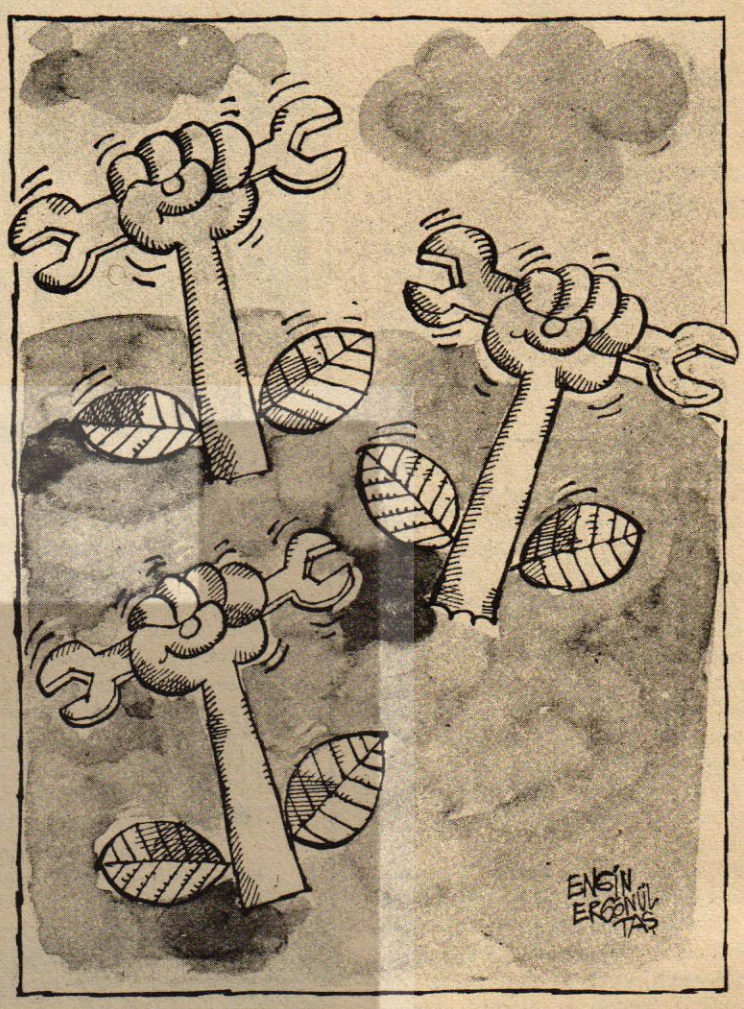

1 MAYIS'IN YENİ ÇİÇEKLERİ

İSPANYA'DA İŞÇİ SENDİKALARININ BAĞIMSIZ HALE GETİRİLECEĞİ AÇIKLANDI

MADRİD — İspanya hükümeti Ekim ayında yapılacak referandumda halkın oyuna sunulacak siyasal reformlar tasarısına bağımsız sendikalarının da eklenecceğini açıklamıştır.

Cuma gecesi konuyla ilgili bir açıklama yapan İspanya Enformasyon Bakanı Adolfo Martin - Gamero, gelecek aydan başlayarak siyasal parti faaliyetlerinin de ülkede yasal hale getirilmesini beklediklerini bildirmiştir. Bu gerçekleştiği takdirde İspanya'da 40 yıldır ilk defa siyasal partiler yasal olacaktır.

Hükümet tarafından ilk defa olarak siyasal reformlar tasarısı konusunda yapılan ayrıntılı açıklamada gösteri ve yürüyüşlerinde serbest bırakılacağı belirtilmiştir. Siyasal kaynaklar, bu şekilde hükümetin söz verdiği gibi "İspanyol tipi bir demokrasi" yerleştirmek amacıyla hızla çalışmaları sürdürdüğüne dikkat çekmişlerdir.

Açıklamaya göre İspanyol parlamentosu iki meclisten oluşacak ve meclis üyelerinin çoğunluğu halk tarafından seçelecektir. Bu arada anayasal konularda yetkili bir merci olabilmesi için bir de anayasa mahkemesi kurulacaktır. İşçi sendikaları ise devlet hakimiyetinden kurtarılacak ve bağımsız hale getirilecektir. Parlamento 300, senato ise 258 üyeden oluşacaktır. Meclis üyelerinin hepsi, senato üyelerinin ise 200'ü halk tarafından seçilecektir. Geri kalan 58 senatörden 40'ı mütevffa Devlet Başkanı Frano tarafından atanan tabii senatörler, 25,i Kral tarafından atanan senatörler,20'si ise profesörler ve eğitim grupları içinden seçilecek üyeler olacaktır.

İLO'NUN CENEVRE KONFERANSI GÖÇMEN İŞÇİLER SORUNUNA ÇÖZÜM YOLLARI ARAYACAK

CENEVRE — Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (İLO) Haziran ayında Cenevre'de yapılacak konferansında göçmen işçilerin sorunları ve bunlara çözüm yolları aranacak.

İLO kaynaklarından verilen bilgiye göre yirmi bir yıldan bu yana süregelen kalkınmakta olan işçilerin kalkınmış ülkelere olan ekonomik durgunluktan sonra bu işçilerden bir kısmının ülkelerine geri gönderilmeleri üstüne bu ülkelerde artan işsiz sayısı sorunu değerlendirilecek.

Kalkınmakta olan ülkelerde kendilerine çalışma imkânı bulamayıp iş için zengin ülkelere giden işçilerin toplam sayısının en az 12 milyon olduğu hesaplanıyor.

İLO'ya göre göç eden işçileriin sorunu ise 1974 yılında başladı. Bütün dünyayı etkisi altına alan ekonomik durgunluk nedeniyle zengin ülkeler,, ülkelerindeki işsiz sayısını azaltmak amaciyle göçmen işçilerin ya süresi dolan anlaşmalarını yenilemediler, ya da büyük güçlükler çıkarttılar. Binlerce göçmen işçinin bu durgunluk yüzünden ülkelerine geri döndükleri bilinmekte.

Cenevre'deki konferansta öncelikle göçmen işçilerin çalışmalarının ev sahibi ülkeyle işçiyi gönderen ülkelere eşit şekilde yaraması olanakları araştırılacak. İLO kaynakları göçmen işçilerin çalışmalarından, hem iş gücü darlığı çeken zengin ülkelerin hem de iş olanakları sağlayamazken, dışarıda çalışan işçileri sayesinde döviz elde eden kalkınmakta olan ülkelerin çıkarları bulunduğuna işaret ettiler.

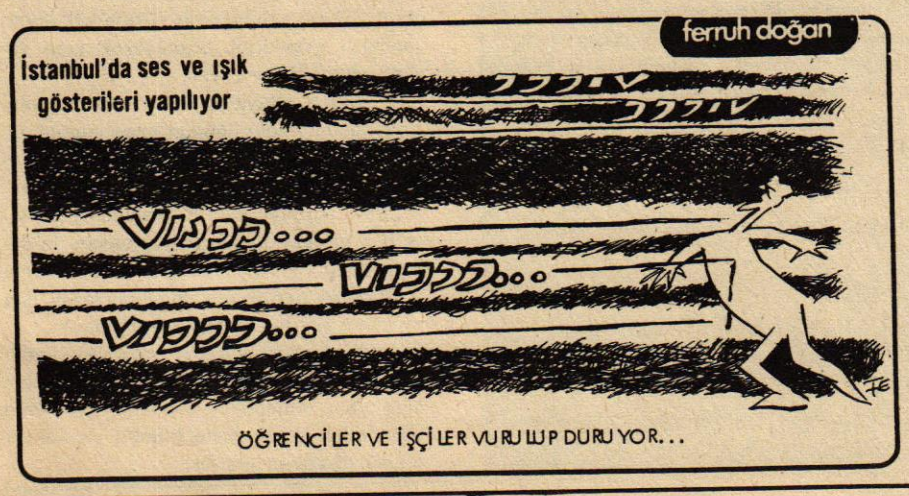

ÖĞRENCİLER VE İŞÇİLER VURULUP DURUYOR...

bir öykümüz var

kurt kapanı

mehmet başaran

Mustafa Öğretmen yorgundu. Köye inmeyi göze alamamıştı. Hem inse hangi kafa dengini bulup iki laf edecekti? Ahpapları uzaklara zeytin toplamağa gitmişti. Belki Köse'nin kahvede Recep Aliyle biriki el kağıt oynayabilirdi ama, bu da yetmiyordu. İnsan bütün gün dört duvar arasında kapalı kaldıktan sonra kulakları yeni bir şeyler işitsin, gözleri yeni birşeyler görsün istiyordu. Okul köyün açığındaydı. İnse, bir de karanlıkta geri dönmesi vardı bunun. En iyisi uzanıp okumaktı.

Lambayı yaktı. Pijamasının altını giyerek köşedeki yatağa uzandı. Issızlık elle tutulacak kadar yoğundu. Kulağının dibinde fitilin cızırtısını duyuyordu. Küçük odasına bir göz attı. Yerde anasının dokuduğu soluk bez kilim... Duvar dibinde su testisi... Kapının ardında süpürge.. Karşı köşede yiyecek sandığı, gazocağı, küçük mavi çaydanlık... Başucunda kitaplar... Hepsi de ipi kopmuş bir tesbihin dağılmış taneleri gibi hüzün vericiydi...

Yalnızlık, gecenin ortasında bir başına kalmak zordu.

Uzandı "DAVA" yı aldı. Birkaç sayfa okudu. Olmuyor, birşey anlamıyordu. Sanki bir sülük yapışmıştı içine; zihninin, bedeninin gücünü emip tüketiyor düşünüyordu onu. Yanıbaşında bir sese, bir soluğa öyle ihtiyacı vardı ki... Anası yaşlıydı, gelemiyordu. Evlenmeyi düşünüyordu ama kolay mıydı?

Birden evlerinin önünden geçerken kendisine değişik değişik bakan Kadir Ağanın evlatlığı geldi gözlerinin önüne.. Güzel bir kızdı. On beş on altı yazlarında. Biriki kez beşinci sınıftaki Ayşeyle okula da uğramıştı. Pembe yanakları tatlı tatlı çukurlaşıyordu gülerken. Gözleri buğulu çağla rengindeydi.

"Okumayı çok istiyorum ama, ağamgil razı olmadı" demişti.

Belki onun gibi bir kızla evlenebilirdi ama hiç olmazsa ilkokulu bitirmiş olmalıydı. Öğretmen dediğin bugün bu köyde, yarın öbür köydeydi. Başına neler geleceği bilinemezdi. Böyle yalnız kaldıkları akşamlar oturup kitap okuyabilmeli, birbirlerine kimse olmalıydılar. Çocukları olunca...

Kapı vuruluyordu. Doğruldu. Bu vakit kim olabilirdi ki? Acelesine, telaşına bakılırsa başı sıkılmış birine benziyordu. Kimbilir, hastası vardı da ilâç istiyecek, akıl soracaktı belki. Sırtına ceketini alıp karanlık koridorun ucuna yürüdü.

Hayret! kimseler yoktu. Adetleri değildi ama delikanlılar kendisine şaka mı yapmağa kalkışmıştı acaba? Biriki adım öne çıktı ,'Kim o?" diye seslendi, dinledi. Çıt yoktu. Şaşılacak şeydi, kapının vurulduğunu duymuştu. Bu değin yanılmış olamazdı. Kibriti, ya da cep fenerini yanına almadan geldiğine canı sıkıldı bari binanın etrafını dolanırdı bir.

Aşağılara baktı: Köy, karanlığın içinde yitmişti. Ta uçta biriki kırmızı ışık ipildiyordu. Gökyüzü yıldızlı, hava serindi. "Yalnızlıktan ses mi duyar olmağa başladım nedir gayrı" diyerek içeriye girdi.

Daha birkaç adım atmadan kapı tekmelenmeğe, yumruklanmağa başladı tekrar. Kalabalıktılar galiba. Fena yükleniyorlardı. İnceli kalınlı sesler kıyameti koparıyordu dışarda :

"Aç kapıyı ulan namussuz! Aç diyoruz sana..

"Hey! burası müslüman köyü, kurtulamazsın elimizden...

"Demek kız yanında ha? Vay edepsiz alçak vay! Elin yeni yetmesini... Vay ırz düşmanı vay!. Meğer kime teslim ediyormuşuz biz çocuklarımızı?

"Bunu buraya öğretmen diye gönderenin...

Derken biri gürledi :

"Yahu ne duruyorsunuz? Kırsanıza kapıyı be!.

Küfürler, bağırışmalar, silâh sesleri birbirine karışıyordu.

Donup kalmıştı. Sarsılan kapıya bakıyor, yerinden kımıldamıyordu. İnsan korkulu bir düş görür de bağırmak ister, dudakları kımıldar ama bir türlü ses çıkmaz hani, öyleydi durumu. Ağzını açıpta "Kimsiniz, noluyor, ne istiyorsunuz?" diyemiyordu.

Kapı kırıldı, içeriye doldular.

Kurul üyesi Kara Osman, elindeki gemici fenerini havaya kaldırarak :

"Şu hale bakın komşular, dedi kendisi picamayla, kız da... Giyinmemişler bari..."

Mustafa öğretmen arkasında duvar dibinde Kadir Ağa'nın evlâtlığı Selime'yi gördü. Hıçkırıyordu. Saçı başı darmadağındı. Yarı çıplaktı. Telâşla örtünmeğe toparlanmağa çalışıyordu. Ne zaman girmişti içeriye? Neydi bu hal? Anlıyamıyordu.

Bekçi Kâzım :

"Hadi hadi öğretmen, numarayı bırak ta yürü köy odasına dedi. İnsan bu işe kalkışırken basılacağını da hesap etmeli..."

Muhtar çenesini avucuna almış, kaşlarını kaldırmış, bir yargıç edasıyla tane tane konuşuyordu :

"Zina... Hem de talebeniz sayılabilecek bir kızla... Yüz kızartıcı suç.. İşten atılmak, hapislerde yatmak var ucunda. Hangi şeytana uydunuz da... Mustafa Efendi, her şey ortada... Örtelim desek örtülür yanı yok. Direnmek, inatlaşmak boşuna... Cezadan geçtik, namus meselesi bu. Görüyorsun, kızın babasını zor zaptediyoruz orada... Böyle zamanda aklı kullanmak lâzım. Acaba diyorum Kadir Ağa'yı razı etmeğe çalışsak ta bari bu kızı alsan... Ha ne dersin?"

Mustafa öğretmen hâlâ kendine gelememişti, benzi kül gibiydi. Eli ayağı titriyordu hırsından. Kapıda dikilen Bekçi Kâzım'a kasıla kasıla oturan Muhtara köşede kararıp duran çocuk babalarına bakıyor, olup biteni anlamağa çalışıyordu. Evlenmek başka, bu rezilliğe boyun eğerek iki paralık olmak başka şeydi.

Muhtarı yeni duymuş gibi sıçradı :

"Beri bak Muhtar dedi, ciddi mi konuşuyorsun sen? Daha ne kadar sürdüreceksiniz bu rezilliği Alçakça bir tuzak değil mi bu, Hadi çocukları için devam takibi yaptırdım diye şu adamlar bana muğberdir... Ya sana ne oluyor?

Hacı Halit atıldı :

"Muhtar, köyümüzün namusunu korumağa geldik biz buraya, hakaret görmeğe gelmedik.. İnsaniyetlikten ne anlar bu herif? Orman kanununa göre ifadesini alacaksanız alın, almıyacaksanız teslim edin bize de gösterelim alçak kim.."

"Sen ileri gitme" diye çıkıştı Kara Osman, "Biz işimizi biliriz. Mahkemede bile önce "sulh" yolu arar hâkimler. Öğretmen de bir insan, şeytana uymuş bi yol... Temelli batağa itip boğalım mı? Muhtar haklıdır, karşı taraf razı edilebilirse..

Kadir Ağaya döndü :

"Sabırlı ol ağam, öfkeni yenmeğe çalış... Bu da bir yazı. Dünyada ayağa değmedik taş, başa gelmedik iş olmazmış! Çıkan göz yerine girmez. Zararın neresinden dönsek kârdır. Bizim Mustafa Efendi fena insan değildir aslında... Pekâlâ sana lâyık bir damat olur. Gel kabul et, köycek bir düğün yapalım unutalım bu geceyi..

Başını önüne eğmiş düşünüyor, sinirli sinirli ayağını oynatıyordu. Arada yekinmek istedikçe iki kişi omuzlarını bastırıyordu.:

"Ulen Osman, basman damarıma yavru. Akşamdan beri nasıl sabrettim saşıyorum. Varmayın üstüme, bunaltmayın beni oğlum. Yapın vazifenizi. El kadardan bu güne yetiştirmişim Selime'yi ben. İki zeytinlik ayırmışım ona çeyiz olarak, mürüvvetini göreyim derken... Daha dayanamıyacağım. Elimden bir belâ çıkmadan bırakın gideyim buradan. Bırakın bu işi adalet temizlesin..."

Seziyordu, bu adamlar ağız birliği etmiş bir kurt kapanı kurmuşlardı ona. Selime yemdi, ama nasıl bir yem... Niyetleri neydi, neden bu yolu tutmuşlardı? Ağa neden kendine acındırmağa çalışıyordu? Biriyle aralarında bir geldi geçti yoktu, niyeydi bu kapan? Selime koridorda ne arıyordu? Nasıl girmişti içeriye? Neden soyunuktu? Neden!... "Biz öğöğretmenle sık sık buluşuyorduk" diye yalan söylüyordu? Düşündükçe Mustafa öğretmenin beyni zonkluyordu.

Muhtar kesip attı :

"Ya bu kızı alır namusunu temizlersin, ya da sürüm sürüm süründürürüz seni arkadaş... Bunun burası Müslüman köyü bizim karnımız yemez..."

Sertleşti :

"Sizin kadar benim de şerefim var muhtar" dedi. "Odasına çekilmiş bir adamı oyunla dışarı çıkartıp başına çorap örmek ne Müslümanlıktır, ne de insanlık... Belki hesaplarınız incedir ama bir yerde dolaşır. Yazarsınız tutanağınızı, verirsiniz mahkemeye.. Kimsenin kimseyi tehdit etmeğe hakkın yoktur.

Devrisi gün iş karakola, oradan da savcılığa verildi. Savcı muhtardan da sert davrandı öğretmene :

"Yazık yazık! Bu millet çocuklarını teslim ediyor size. Dua edin ki iyi adamların eline düşmüşsünüz, başka yerde olsa linç ederlerdi sizi... Bana göre hiç su götürür yan yok. Kadir Ağa aksidir ama yumuşatılabilir. Tek kurtuluş yolu bu. Sanırım avukat bile bulamıyacaksınız. Sizi tutuklamak zorundayım..."

⁂

Dâvâ uzun sürdü. Başına iş geldiği akşam eline alıp okumaktan vazgeçtiği kitabı yaşaması gerekiyordu sanki... Aynı bulanık, soğuk hava içinde gidiş gelişler, ifadeler.. Hesaplı hesaplı çevresinde daraltılan suçluluk çemberi... Ezen, küçümsemeyen bakışlar... Suçlanış biçimi akla uygun bulunuyordu da, kendisi anlattıkları yakınlarınca bile güvensizlikle karşılaşıyordu. Bir "evet" deyiverse çokları sevinecekti. Asıl yalnızlık bir odada tek başına kalmak değil, bu duruma düşmekti işte...

"Irz düşmanı öğretmen, okulda suç üstü yakalandı" diye yayılmıştı çevreye haber. Daha mahkeme sonuçlanmadığı halde herkesin gözünde "ırz düşmanı"ydı. İlköğretim Müfettişi tuhaf tuhaf bakıyordu kendisine "Savcının, Muhtarın gösterdiği hal yolunu kabul etmek vardı. Bana kalırsa sonunuz karanlık" diyordu.

Kadir Ağa'nın avukatları bar bar bağırıyordu yargıç önünde :

"Karşınızdaki bir eğitimci değil, öğrencisi yaşında masum bir kızı hepimizin saygı duyduğu bir çatı altında iğfal etmiş, adi bir suçludur. Suçüstü durumu vardır ortada. Amme vicdanı daha fazla rencide edilemez.. Adalet istiyoruz adalet!..."

Selime gebeydi, gittikçe karnı büyüyordu.

Her oturumda :

"Alacam seni dedi kandırdı, öğretmen gebe bıraktı beni. Üç aydır buluşuyorduk. O akşam basılınca inkâr etti."

Deyip başlıyordu ağlamağa.

Öğretmenin yüzü süzülmüş, incelmişti. Mahkeme salonuna, jandarmalara, içerdekilere alışmıştı. Boş gözlerle bakınıyordu yöresine. Duruşma dönüşü ranzaya uzanıyor, katılıp kalıyordu öyle... Öğrencilerini, okulunu unutamıyordu. Biliyordu kurtulsa da, gayrı aynı köye dönemezdi, kimbilir belki öğretmenliğe de.. Müfettiş dedikçe sonu karanlıktı.

Doğum olmuştu. Kan tahlillerinin sonucunu alan yargıç Selime'ye :

"Bak kızım dedi, öğretmenin çocuğun babası olmadığı anlaşıldı. Artık anasın, konuşurken yavrunu da düşün. Yasaların koruyuculuğu altındasın. Kimse sana bir şey yapamaz. Korkma, doğruyu söyle..."

Selime'nin çocuksu yüzü gerildi, çağla rengi gözleri buğulandı hıçkıra hıçkıra anlatmağa başladı :

"Doğru diyorsunuz efendim, bugüne kadar yalan söyledim. Ağa beni küçükten evlâtlık almış. Kimsem yok. Evde yalnız olduğum bir gün üstüme çullandı. Yalvardım, çırpındım, ağladım kurtulamadım. "Çeyiz çimen yaparım sana, iyi bir koca bulurum. Mal mülk veririm" dedi. Karnım şişmeğe başlayınca da anlaştığı adamlarla beni okula bıraktırdı. Kapıda gürültüler olurken soyundum. Öğretmene verecekti beni. "Bellettiğim ifadeden şaşma, ötesini bana bırak" diyordu. Çocuğumun babası Kadir Ağa'dır. Öğretmen bana elini bile sürmedi.

Salon karışmıştı. Avukatlar bağırışıyor itiraz ediyorlardı. Mustafa öğretmen, bir zamanlar kendisine değişik gözlerle bakan, güldükçe yanakları tatlı tatlı çukurlaşan güzel kızı hatırladı. "Okumayı çok istiyordum ama ağamgil razı olmadı" demişti. Şimdiyse çileli, küçük bir kadın vardı karşısında. Onu, asıl onu nasıl kurtarmalı diye düşünüyor beraat edişine bile sevinemiyordu.

1 MAYIS'ta GENEL-İŞ

1 Mayıs Dünya İşçi Sınıfının birlik, mücadele ve dayanışma günü'nde GENEL-İŞ kendi sınıfının yanında yer aldı.

Beşiktaş Barbaros Bulvarında Ankara, İstanbul, Kocaeli, Sakarya şubelerinden gelen Genel-İş üyeleri disiplinli bir biçimde toplanmışlardı sabahın erken saatlerinde, ellerinde sınıfının sloganları yazılı yüzlerce pankart ve dövizle. En önde Genel-İş'in amblemi ve diğer pankartlar vardı.

En önde bez bir dövizde "Türkiye İşçi Sınıfına Selâm - Genel-İş Ankara Şubeleri" yazılıydı. Dalga dalga esiyordu Genel-İş Barbaros bulvarında Dolmabahçeye giden yolda, "Tüm Çalışanlara Toplu Sözleşme ve Grev Hakkı", "İşçiler Yönetime" "Bütün Dünya İşçileri Birleşiniz", "141 - 142 Hayır", "Vergi Adaleti İstiyoruz", "MC = Faşizm Devrimlerde Öncüyüz", "Faşizm Zulüm, yüz Devrimlerde öncüyüz", "Raşizm Zulüm, Açlık ve Yokluk Demektir", "40 Saatlik Çalışma Haftası", "Faşizme Geçit Yok", "Sendika Seçme Özgürlüğü (Referandum) İstiyoruz" ve benzeri ile 15 binin üzerinde GENEL-İŞ üyesi yürüyordu. Dolmabahçeden Gümüşsuyu'na tırmanırken Genel-İş konvoyu'nun başı Gümüşsuyunda sonu Dolmabahçe'de idi. Daha Taksim alanına girilmemişti yollardaki devrimci halkımız Genel-İş'i kutluyor ve alkışlıyorlardı. "Yaşasın Devrimci Genel-İş" diye.

Taksim alanına girerken Kültür Sarayı önünde korkunç bir sevgi gösterisiyle karşılandı Genel-İş. Taksim alanındaki kürsüdeki görevli anons ediyordu "Gücümüze güç katan Genel-İş geliyor, devrimci Genel-İş geliyor" diye... Genel-İş sınıfının devrimci uğraşını yıllardır sürdürüyordu ve bu uğraşı nedeniyle Türkiye işçi sınıfı tarafından Taksim alanında dakikalarca alkış ve sevgi gösteriliyordu. Bu haklı sevgi gösteriler yıllardır sürdürdüğü devrimci uğraşı içindi.

Bu sevgi gösterileri içinde alandaki yerini alan GENEL-İŞ üyeleri Alandaki yüksek bir ağacın üzerine flamalarını çıkarmışlardı. Dalga dalga esen yüzbinlerce emekçi ve devrimci ile birlikte o da esiyordu. Türkiye işçi sınıfının bu kutsal gününde.

Beşiktaş Barbaros meydanında toplanan Genel-İş üyelerinin birkısmı.

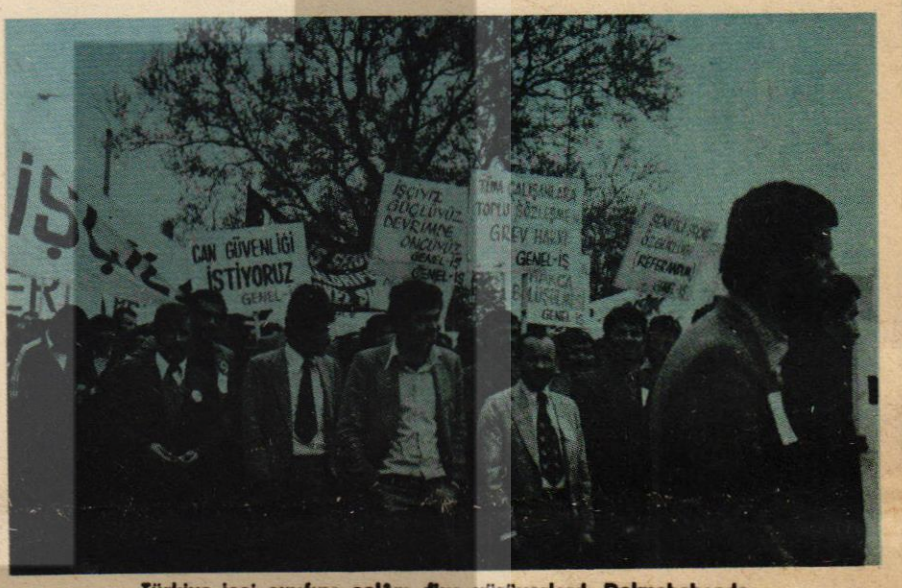

Türkiye işçi sınıfına selâm diye yürüyorlardı Dolmabahçede.

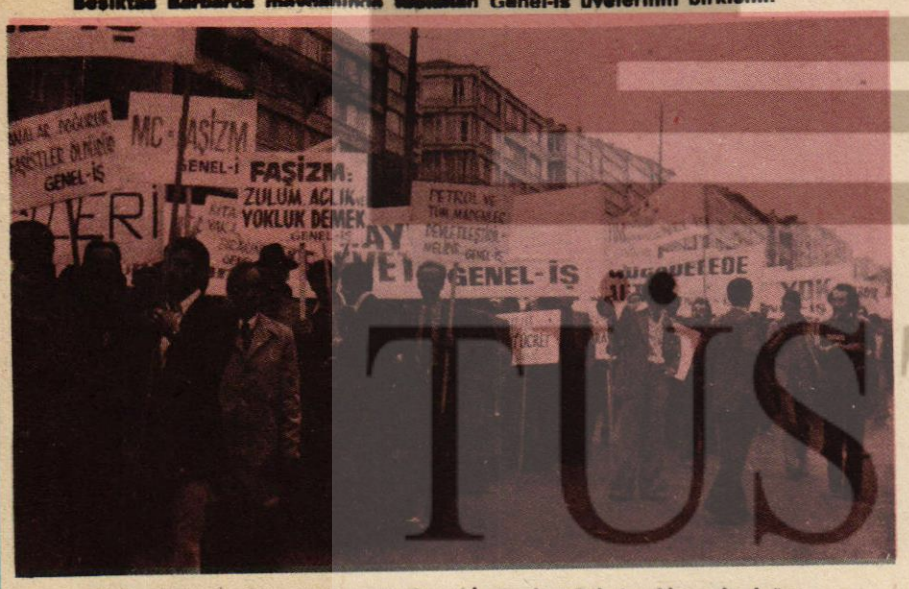

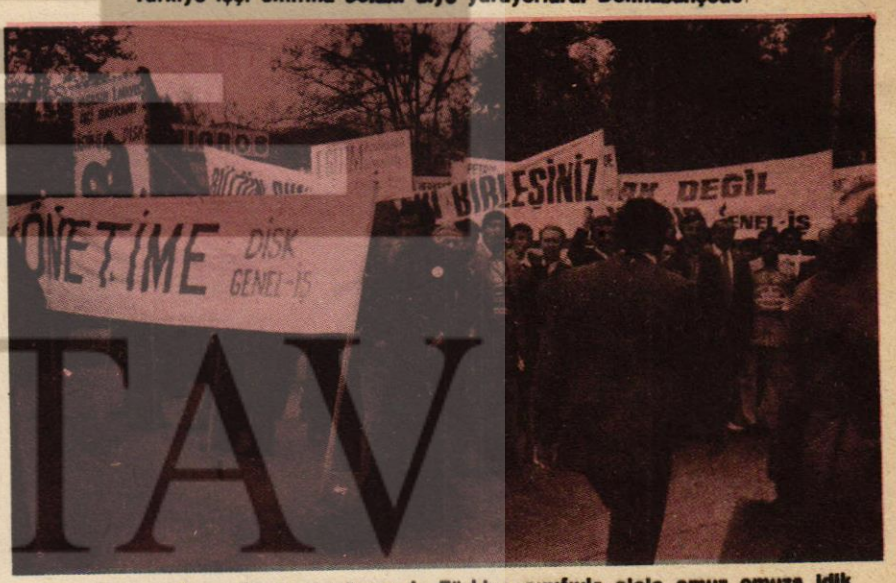

Yürüyorlardı bu kutsal gününde Genel-İş üyeleri Taksim Alanında doğru.

İşçi sınıfının devrimci uğraşında Türkiye sınıfıyla elele omuz omuza idik

Genel-İş üyeleri sınıfının en kutsal gününde tüm emekçi kardeşleri ile bütünleşmişti 1 Mayısta.